

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑ Δ΄**

Αθήνα 5 Δεκεμβρίου 2014

Αρ. Πρωτ.: ΔΔΑΔ Δ 1160281 ΕΞ 2014

Ταχ. Δ/ση : Καρ. Σερβίας 10
Ταχ. Κωδ. : 101 84 Αθήνα
Πληροφορίες : Δ. Καλπακίδου
Τηλέφωνο : 210 33 75 159
FAX : 210 33 75 386

ΠΡΟΣ : ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

**ΘΕΜΑ : Η πειθαρχική, ποινική και αστική ευθύνη των υπαλλήλων της Γενικής Γραμματείας
Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ)**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με δεδομένο το γεγονός ότι η ειδική νομική σχέση που συνδέει τους δημοσίους υπαλλήλους με το Κράτος συνεπάγεται μία σειρά από ιδιαίτερες και πρόσθετες υποχρεώσεις, που συχνά δημιουργούν κλίμα αβεβαιότητας και σύγχυσης στους υπαλλήλους, κρίνεται αναγκαίο να διευκρινιστεί και αποσαφηνιστεί το νομικό πλαίσιο που καθορίζει τόσο τα διάφορα είδη ευθύνης που φέρουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όσο και τα αντίστοιχα δικαιώματα και τους μηχανισμούς άμυνας που διαθέτουν για την υπεράσπισή τους. Υπό το πρίσμα αυτό η παρούσα εγκύκλιος έχει ως σκοπό να οριοθετήσει ένα σαφές και κατανοητό πλαίσιο μέσα στα οποίο καλούνται, οι υπάλληλοι όλων των βαθμίδων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, να εργαστούν ώστε να γίνουν πιο αποδοτικοί και αποτελεσματικοί καθώς θα γνωρίζουν τόσο τις υποχρεώσεις τους όσο και τα δικαιώματά τους.

Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος γίνεται αναφορά στη γενική υποχρέωση των υπαλλήλων να υπακούουν στις εντολές των προϊσταμένων τους όπως αυτή καθορίζεται από το άρθρο 25 «*Νομιμότητα υπηρεσιακών ενεργειών*» του ν. 3528/2007 «*Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.*»¹ (Παράρτημα 1)

¹ Για λόγους συντομίας εφεξής θα αναφέρεται ως Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας (ΔΚ).

Στο δεύτερο μέρος, αρχικά γίνεται μία συνοπτική παρουσίαση των τριών ειδών ευθύνης που φέρουν οι υπάλληλοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ήτοι, της πειθαρχικής ή διοικητικής, της ποινικής και της αστικής και στην συνέχεια αναλύεται διεξοδικότερα η κάθε μία από αυτές, αποσαφηνίζοντας τη σχετική διαδικασία, τις συνέπειες αλλά και τα δικαιώματα των υπαλλήλων. Για την καλύτερη κατανόηση όλων των σχετικών θεμάτων παρατίθενται πραγματικά παραδείγματα στοιχειοθέτησης της αντίστοιχης ευθύνης.

Προς διευκόλυνση και άμεση πρόσβαση των υπαλλήλων στη σχετική νομοθεσία, στα παραρτήματα της παρούσας εγκυκλίου παρατίθενται αυτούσιες όλες οι σχετικές διατάξεις.

ΜΕΡΟΣ Α : Η ΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΝΑ ΥΠΑΚΟΥΟΥΝ ΣΤΙΣ ΕΝΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ ΤΟΥΣ

1. Ο Δημοσιοϋπάλληλικός Κώδικας (ΔΚ) προβλέπει την υποχρέωση των υπαλλήλων να υπακούουν στις εντολές και οδηγίες των προϊσταμένων τους. Συγκεκριμένα, το άρθρο 25 του ΔΚ **(Παράρτημα 1)** ορίζει ότι «ο υπάλληλος οφείλει να υπακούει στις διαταγές των προϊσταμένων του» και μάλιστα χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, ακόμη και στην περίπτωση που θεωρεί την εντολή παράνομη. Σε αυτή την περίπτωση, ο υπάλληλος οφείλει, πριν την εκτέλεση της εντολής, να αναφέρει εγγράφως την αντίθετη γνώμη του.
2. Ο υπάλληλος δεν έχει το δικαίωμα να αρνηθεί τη σύνταξη εγγράφου για θέμα της αρμοδιότητάς του, εφόσον διαταχθεί γι' αυτό από τους προϊσταμένους του. Αν διαφωνεί με το περιεχόμενο του εγγράφου, έχει τη δυνατότητα να διατυπώσει εγγράφως την αντίθετη γνώμη του. Με τον τρόπο αυτό απαλλάσσεται της ευθύνης, αλλά παραμένει υποχρεωμένος να συντάξει και προσυπογράψει το έγγραφο σύμφωνα με τις εντολές που έλαβε.
3. Εάν ο υπάλληλος αρνηθεί να υπακούσει στις εντολές του προϊσταμένου του, στοιχειοθετείται σε βάρος του πειθαρχικό παράπτωμα, που ανάλογα με τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, μπορεί να είναι αυτό της άρνησης ή παρέλκυσης εκτέλεσης υπηρεσίας, της σοβαρής απείθειας ή και της παράβασης καθήκοντος **(Παράρτημα 2, άρθρο 107 παρ. 1, περ. κ', θ' και γ' ΔΚ αντίστοιχα)** και επιβάλλονται πειθαρχικές ποινές. Συγκεκριμένα, τα δικαστήρια έχουν κρίνει ότι η επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων σε υπάλληλο που δεν ακολούθησε τις οδηγίες και εντολές των προϊσταμένων του δεν αποτελεί παραβίαση της ελευθερίας της έκφρασης και επομένως είναι νόμιμη η επιβολή των σχετικών κυρώσεων².

² Απόφαση 1383/2010 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

4. Κατ' εξαίρεση και μόνο σε μία περίπτωση επιτρέπεται στον υπάλληλο να μην εκτελέσει μια διαταγή, όταν είναι προδήλως αντισυνταγματική ή προδήλως παράνομη. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η εντολή προϊσταμένου προς υπάλληλο να παραποιήσει έγγραφο³. Στην περίπτωση αυτή ο υπάλληλος οφείλει να μην εφαρμόσει τη διαταγή και να αναφέρει αμελλητί τους λόγους για τους οποίους δεν υπάκουσε (**Παράρτημα 1, άρθρο 25 παρ. 3 ΔΚ**)
5. Κατόπιν των ανωτέρω, είναι σαφές ότι οι υπάλληλοι οι οποίοι υπακούουν και ακολουθούν νόμιμες διαταγές και οδηγίες των προϊσταμένων τους δεν υπέχουν ευθύνη. Παραδείγματος χάριν, εάν ο υπάλληλος λάβει εντολή από τους προϊσταμένους του να ελέγξει υποθέσεις βάσει των κριτηρίων που έχουν προκαθορισθεί από τη ΓΓΔΕ δυνάμει του άρθρου 26 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), δεν μπορεί να κατηγορηθεί ότι παραμέλησε άλλες υποθέσεις που είναι εκτός της συγκεκριμένης εντολής.

ΜΕΡΟΣ Β - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΕΙΔΩΝ ΕΥΘΥΝΗΣ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1. Οι υπάλληλοι της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων υπέχουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, για υπαίτια πράξη ή παράλειψη, τρία διαφορετικά είδη ευθύνης ήτοι, πειθαρχική, ποινική και αστική ευθύνη. Για τη στοιχειοθέτηση της κάθε είδους ευθύνης συντρέχουν διαφορετικές προϋποθέσεις και υπάρχουν διαφορετικές έννομες συνέπειες. Οι ευθύνες αυτές δεν ταυτίζονται μεταξύ τους αλλά δύναται να συντρέχουν παράλληλα.
2. Συγκεκριμένα, η **πειθαρχική ευθύνη** απορρέει από την ειδική έννομη σχέση η οποία συνδέει τον υπάλληλο με το Κράτος, σχετίζεται με την ορθή εκτέλεση των καθηκόντων του και επισύρει πειθαρχικές ποινές. Η πειθαρχική ευθύνη των υπαλλήλων ρυθμίζεται από τις διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου, το οποίο αποτελεί κομμάτι του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου, και περιλαμβάνει δύο επιμέρους τμήματα **α)** το ουσιαστικό πειθαρχικό δίκαιο το οποίο περιλαμβάνει τα πειθαρχικά παραπτώματα και τις πειθαρχικές ποινές ή κυρώσεις και **β)** το διαδικαστικό πειθαρχικό δίκαιο το οποίο προβλέπει τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα καθώς και τη διαδικασία επιβολής των προβλεπομένων πειθαρχικών ποινών.
3. Η **ποινική ευθύνη** των υπαλλήλων γεννάται από πράξεις ή παραλείψεις τους που, βάσει των κανόνων του ποινικού δικαίου, χαρακτηρίζονται ως αδικήματα και προσβάλλουν όχι μόνο την

³ Απόφαση 62/2013 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης.

εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας αλλά και την ομαλή κοινωνική συμβίωση. Οι ποινές που επιβάλλονται σε περίπτωση ενεργοποίησης της ποινικής ευθύνης είναι είτε χρηματικές κυρώσεις – πρόστιμα, είτε ποινές στερητικές της ελευθερίας δηλ. φυλάκιση ή κάθειρξη, ανάλογα με τη βαρύτητα και τις συνθήκες τέλεσης του συγκεκριμένου ποινικού αδικήματος.

4. Τέλος, όσον αφορά την **αστική ευθύνη** των υπαλλήλων, αυτή σχετίζεται με τη ζημία που μπορεί να προξενήσουν είτε στο Δημόσιο είτε στους διοικουμένους, με πράξεις ή παραλείψεις τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η ευθύνη βέβαια αυτή των υπαλλήλων υφίσταται μόνο έναντι του Δημοσίου και όχι έναντι τρίτων προσώπων- διοικουμένων που τυχόν βλάπτονται. Τούτο σημαίνει ότι οι διοικούμενοι δεν μπορούν, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, να ασκήσουν ευθεία αγωγή αποζημίωσης κατά δημοσίων υπαλλήλων για ζημία που τους προξένησαν οι τελευταίοι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Μπορούν, όμως, να καταθέσουν τέτοια αγωγή κατά του Δημοσίου, το οποίο είναι αστικώς υπεύθυνο για την αποκατάσταση της ζημίας την οποία προξένησαν οι υπάλληλοί του, το οποίο δύναται στη συνέχεια να στραφεί αναγωγικά κατά αυτών. Σε κάθε περίπτωση, απαιτείται έκδοση απόφασης των αρμοδίων διοικητικών δικαστηρίων.

I. ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

1. Όπως προαναφέρθηκε η πειθαρχική ευθύνη των υπαλλήλων ρυθμίζεται από τους κανόνες του πειθαρχικού δικαίου (άρθρα 106 έως 146^Α του ν. 3528/2007 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) το οποίο, διευκρινίζεται, ότι δεν αποβλέπει μόνο στην διασφάλιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας αλλά και στην αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων των υπαλλήλων, ως ανθρώπων και πολιτών. Γι' αυτό και η θεμελίωση της πειθαρχικής ευθύνης προϋποθέτει μία σειρά διατυπώσεων, που αν δεν πληρούνται, ο υπάλληλος δεν διώκεται. Έτσι, όταν ο υπάλληλος κινείται μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας, δεν κινδυνεύει να τιμωρηθεί.
2. Ειδικότερα, μια πράξη ή παράλειψη του υπαλλήλου, στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων του, στοιχειοθετεί πειθαρχική ευθύνη μόνο όταν υπάρχει υπαιτιότητα δηλ. δόλος ή αμέλεια από πλευράς του υπαλλήλου, η οποία θίγει την καλή λειτουργία της υπηρεσίας και παράλληλα η υπαίτια αυτή πράξη ή παράλειψη μπορεί να του καταλογιστεί, διαφορετικά δεν υφίσταται και η έννοια του πειθαρχικού παραπτώματος (**Παράρτημα 2, άρθρο 106 ΔΚ**).

α)Πειθαρχικά παραπτώματα

Η έννοια του πειθαρχικού παραπτώματος είναι θεμελιώδους σημασίας καθότι σηματοδοτεί τις συμπεριφορές εκείνες του υπαλλήλου οι οποίες τιμωρούνται από το νόμο. Η πρόσφατη τροποποίηση των διατάξεων του πειθαρχικού δικαίου (ν. 4057/2012) επέφερε μία βασική αλλαγή στα πειθαρχικά παραπτώματα. Εγκαταλείφθηκε η ενδεικτική απαρίθμηση τους και υιοθετήθηκε πλέον η **αποκλειστική και περιοριστική απαρίθμηση** αυτών. (**Παράρτημα 2, άρθρο 107, παρ. 1, περ. α' έως λγ' ΔΚ**). Η επιλογή αυτή αποσκοπεί να δημιουργήσει ένα περιβάλλον ασφάλειας δικαίου καθώς ο υπάλληλος γνωρίζει εκ των προτέρων το πλαίσιο μέσα στο οποίο οφείλει να κινείται και μπορεί να αποφεύγει πράξεις και συμπεριφορές που κρίνονται πειθαρχικά αποδοκιμαστές.

Επειδή ο Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας περιγράφει τα πειθαρχικά παραπτώματα με έναν αόριστο και γενικό τρόπο, τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα, όταν πρόκειται να ασκήσουν πειθαρχική δίωξη σε βάρος ενός υπαλλήλου, οφείλουν να προσδιορίζουν επακριβώς τα πραγματικά εκείνα περιστατικά που συνιστούν τη διάπραξη συγκεκριμένου κάθε φορά παραπτώματος, αποδίδοντας το σωστό νομικό χαρακτηρισμό της πράξης ή παράλειψης, έτσι ώστε ο υπάλληλος να γνωρίζει για ποιο λόγο διώκεται.

Για καλύτερη κατανόηση του νομικού πλαισίου από τους υπαλλήλους, ακολουθώντας παραθέτουμε **πραγματικά παραδείγματα** από πειθαρχικές υποθέσεις που απασχόλησαν τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα του Υπουργείου Οικονομικών:

- Η παθητική δωροδοκία εφοριακού υπαλλήλου από ελεγχόμενη επιχείρηση προκειμένου να μην βεβαιώσει σε βάρος της διαπιστωθείσα φορολογική παράβαση (μη έκδοση απόδειξης/τιμολογίου σε πελάτη κατά την πώληση αγαθών) χαρακτηρίστηκε, εκτός από παράβαση καθήκοντος κατά τον ποινικό κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους, και ως ανάρμοστη συμπεριφορά⁴ (**Παράρτημα 2, άρθρο 107 παρ. 1 περ. γ' και ε' ΔΚ**). Η πειθαρχική ποινή που επιβλήθηκε ήταν αυτή της οριστικής παύσης του υπαλλήλου.
- Η παράλειψη διενέργειας ελέγχου και απάντησης σε δελτία πληροφοριών που είχαν σταλεί από μία ΔΟΥ προς άλλη ΔΟΥ χαρακτηρίστηκε ως ατελής εκπλήρωση καθήκοντος. Ο υπάλληλος επικαλέστηκε φόρτο εργασίας για την παράλειψη, αλλά το Δικαστήριο έκρινε ότι η τρίμηνη προσωρινή παύση με αντίστοιχη στέρηση των αποδοχών του αποτελούσε εύλογη πειθαρχική ποινή, καθότι ο υπάλληλος ήταν ενήμερος για τα δελτία πληροφοριών και απέφευγε συστηματικά να απαντήσει σε αυτά ή να αναθέσει την απάντηση σε άλλον υπάλληλο.⁵ (**Παράρτημα 2, άρθρο 107 παρ. 1 περ. κη' ΔΚ**)

⁴ Απόφαση 1852/2005 του Συμβουλίου Επικρατείας.

⁵ Απόφαση 1020/2010 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

- Ο εσφαλμένος υπολογισμός της αντικειμενικής αξίας αγορασθείσας ακίνητης περιουσίας, με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων για το Δημόσιο, καθώς η δηλωθείσα αξία ήταν χαμηλότερη από την πραγματική αξία του ακινήτου και ο φόρος που καταβλήθηκε χαμηλότερος από το φόρο που θα έπρεπε να έχει καταβληθεί, κρίθηκε από το Δικαστήριο ότι δεν συνιστά σε βάρος του υπαλλήλου πειθαρχικό παράπτωμα επειδή ο υπολογισμός της πραγματικής αξίας του ακινήτου απαιτούσε ειδικές γνώσεις που δε διέθετε ο υπάλληλος και κατά συνέπεια δεν είχε δόλο κατά την εσφαλμένη εκτέλεση των καθηκόντων του.⁶
- Ο εκβιασμός επιχειρηματία από ελεγκτή της ΔΟΥ να του καταβάλει ποσό ύψους 50.000 ευρώ ώστε να μην του καταλογίσει τις διαπιστωθείσες φορολογικές παραβάσεις οι οποίες επέσυραν πρόστιμα ύψους 500.000 ευρώ, χαρακτηρίστηκε, εκτός από παράβαση καθήκοντος κατά τον ποινικό κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους, και ως ανάρμοστη πράξη με αποτέλεσμα να του επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης. **(Παράρτημα 2, άρθρο 107 παρ. 1 περ. γ' και ε' ΔΚ)**

β) Πειθαρχικές ποινές

Οι πειθαρχικές ποινές αποτελούν το μέσο με το οποίο η δημόσια διοίκηση εκδηλώνει την απαξία της σε σχέση με ορισμένη συμπεριφορά του υπαλλήλου και τον αποδοκιμάζει γι' αυτήν. Επιβάλλονται μόνο από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα κατόπιν τήρησης της συγκεκριμένης πειθαρχικής διαδικασίας όπως προβλέπεται στα άρθρα 122 και επόμενα του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα.

Οι πειθαρχικές ποινές, όπως και τα πειθαρχικά παραπτώματα απαριθμούνται **περιοριστικά**, κατά σειρά βαρύτητας, στον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα **(Παράρτημα 2, άρθρο 109 περ. α' έως η' ΔΚ)** και, κατά πάγια αρχή του πειθαρχικού δικαίου, οι σχετικές διατάξεις δεν επιδέχονται διασταλτική ερμηνεία. Τούτο σημαίνει ότι τα πειθαρχικά όργανα μπορούν να επιβάλουν μόνο τις ποινές που ρητά ορίζονται στο νόμο.

Οι πειθαρχικές ποινές συνιστούν διοικητικές κυρώσεις και ανήκουν ειδικότερα στις υπηρεσιακές κυρώσεις αφού αφορούν τη σχέση που συνδέει τους υπαλλήλους με το Κράτος, ενώ διακρίνονται από τα διοικητικά μέτρα, όπως είναι η αργία, στην οποία γίνεται αναφορά κατωτέρω.

γ) Πειθαρχικά όργανα

Τα πειθαρχικά όργανα, όπως τα πειθαρχικά παραπτώματα και οι πειθαρχικές ποινές, απαριθμούνται στον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα **περιοριστικά και αποκλειστικά. (Παράρτημα**

⁶ Απόφαση 770/2013 του Συμβουλίου Επικρατείας.

2, άρθρα 116 και 117 ΔΚ) Τούτο σημαίνει ότι την πειθαρχική εξουσία δεν μπορεί να την ασκήσει άλλο όργανο πέραν αυτών που ρητά ορίζει ο νόμος, η δε σχετική αρμοδιότητα είναι αμεταβίβαστη. Έτσι, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης δεν μπορεί να μεταβιβάσει την εκ του νόμου προερχόμενη πειθαρχική του αρμοδιότητα στον προϊστάμενο του τμήματος, ο οποίος δεν συγκαταλέγεται ανάμεσα στους πειθαρχικώς προϊσταμένους που ρητά προβλέπονται στο νόμο. Επειδή η πειθαρχική εξουσία δεν ανήκει στο πρόσωπο αλλά στη θέση που αυτό κατέχει, ο νόμιμος αναπληρωτής του πειθαρχικώς προϊσταμένου νομίμως ασκεί την πειθαρχική αρμοδιότητα.

Τα πειθαρχικά όργανα διακρίνονται σε **μονομελή και συλλογικά**.

Τα μονομελή πειθαρχικά όργανα είναι :

Οι πειθαρχικώς προϊστάμενοι των υπαλλήλων. Ειδικότερα για τους υπαλλήλους της ΓΓΔΕ είναι ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης, ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης, ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων, ο Υπουργός Οικονομικών και ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης.

Κάθε πειθαρχικώς προϊστάμενος μπορεί να επιβάλλει την ποινή της έγγραφης επίπληξης, ενώ ανάλογα με την θέση που κατέχουν στην πυραμίδα της ιεραρχίας μπορούν να επιβάλλουν, ως ένα όριο την πειθαρχική ποινή του προστίμου (**Παράρτημα 2, άρθρο 118 ΔΚ**).

Για παράδειγμα, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης μπορεί να επιβάλλει μέχρι και το ¼ των μηνιαίων αποδοχών του υπαλλήλου, ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης μέχρι και τα 2/3 των μηνιαίων αποδοχών του υπαλλήλου, ο Γενικός Γραμματέας μέχρι και τις αποδοχές δύο (2) μηνών, ενώ ο Υπουργός μέχρι και τις αποδοχές τριών (3) μηνών.

Κάθε πειθαρχικώς προϊστάμενος που επιλαμβάνεται μίας υποθέσεως δύναται να την παραπέμψει σε οποιονδήποτε ανώτερο αυτού πειθαρχικώς προϊστάμενο, εφόσον κρίνει ότι το διαπραχθέν πειθαρχικό παράπτωμα επισύρει ποινή ανώτερη της αρμοδιότητάς του. Η περαιτέρω παραπομπή της υπόθεσης από πειθαρχικώς προϊστάμενο μπορεί να φθάσει μέχρι και τον Υπουργό. Αν ο Υπουργός κρίνει ότι το διαπραχθέν πειθαρχικό παράπτωμα επισύρει ποινή ανώτερη της δικής του αρμοδιότητας, τότε παραπέμπει την υπόθεση στο πειθαρχικό συμβούλιο.

Τα συλλογικά πειθαρχικά όργανα είναι :

ι) τα Πειθαρχικά Συμβούλια του οικείου φορέα, τα οποία έχουν γενική πειθαρχική αρμοδιότητα, καθώς παρουσιάζουν μεγαλύτερα εχέγγυα αντικειμενικότητας, και μπορούν να επιβάλλουν οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, από την πιο ήπια που είναι η έγγραφη επίπληξη, μέχρι και την αυστηρότερη που είναι η οριστική παύση. Επιλαμβάνονται μίας υποθέσεως σε πρώτο βαθμό κατόπιν παραπομπής από τον Υπουργό και σε δεύτερο βαθμό ύστερα από άσκηση ένστασης κατά αποφάσεων των πειθαρχικώς προϊσταμένων.

ii) το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, το οποίο αποφαινεται, κατά κανόνα, ύστερα από ένσταση κατά αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων. **(Παράρτημα 2, άρθρο 120 ΔΚ)**

δ) Πειθαρχική διαδικασία

Η πειθαρχική διαδικασία περιλαμβάνει τόσο τις προπαρασκευαστικές πράξεις πριν την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης, όσο και τα στάδια που ακολουθούν μέχρι και την έκδοση της πειθαρχικής απόφασης από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα. **(Παράρτημα 5, Διαγράμματα 1 και 2)**

Είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από κάθε άλλη διαδικασία.

Οι πράξεις της πειθαρχικής διαδικασίας εντάσσονται σε δύο στάδια :

i) Το στάδιο της προδικασίας το οποίο εστιάζει στην συγκέντρωση στοιχείων και

ii) Το στάδιο εκδίκασης της υπόθεσης κατά το οποίο εξετάζεται η υπόθεση στην ουσία και εκδίδεται η τελική απόφαση.

Στην προδικασία περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ενέργειες :

- Η προκαταρκτική εξέταση που είναι η άτυπη συλλογή και καταγραφή στοιχείων και πληροφοριών με σκοπό τη διαπίστωση ή μη τέλεσης του φερόμενου πειθαρχικού παραπτώματος και τις συνθήκες υπό τις οποίες από τελέστηκε. **(Παράρτημα 2, άρθρο 125 ΔΚ)**
- Η Ένορκη Διοικητική Εξέταση (Ε.Δ.Ε.) η οποία διενεργείται κάθε φορά που η Διοίκηση έχει σοβαρές υπόνοιες, δηλ. πληροφορίες αξιόλογες και σημαντικές ή σαφείς ενδείξεις για διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος. Αυτό σημαίνει ότι όταν συντρέχουν οι εν λόγω προϋποθέσεις η αρμόδια υπηρεσία δεν μπορεί να το παραβλέψει αλλά οφείλει να διερευνήσει την υπόθεση, υπό τον τύπο της ΕΔΕ, καθώς έτσι διασφαλίζεται και το υπηρεσιακό κύρος αλλά και η προσωπικότητα του υπαλλήλου από αβάσιμες και αναπόδεικτες κατηγορίες ή και φήμες. Σκοπός της ΕΔΕ είναι η συλλογή στοιχείων, βάσει τυπικής διαδικασίας, για τη διαπίστωση της τέλεσης ή μη πειθαρχικού παραπτώματος, για τον προσδιορισμό των προσώπων που τυχόν ενέχονται και φέρουν ευθύνη και για τη διερεύνηση των συνθηκών υπό τις οποίες τελέστηκε το πειθαρχικό παράπτωμα. Αποτελεί ανακριτική μέθοδο, διατάσσεται από οποιονδήποτε πειθαρχικώς προϊστάμενο και, κατά ρητή διάταξη, δεν συνιστά έναρξη πειθαρχικής δίωξης, στοιχείο που την διαφοροποιεί από την πειθαρχική ανάκριση, η οποία διενεργείται μετά την έναρξη της πειθαρχικής δίωξης. Η ΕΔΕ ολοκληρώνεται με την υποβολή αιτιολογημένης έκθεσης από αυτόν που την διενεργεί προς τον πειθαρχικώς προϊστάμενο που την διέταξε. Εάν διαπιστωθεί η διάπραξη

πειθαρχικού παραπτώματος ο πειθαρχικώς προϊστάμενος υποχρεούται να ασκήσει πειθαρχική δίωξη. **(Παράρτημα 2, άρθρο 126 ΔΚ)**

- Η πειθαρχική ανάκριση διεξάγεται υποχρεωτικά μόνο ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου και όταν κρίνεται απαραίτητη η περαιτέρω έρευνα της υπόθεσης. **(Παράρτημα 2, άρθρο 127 και επ. ΔΚ)**
- Η κλήση σε απολογία: εφόσον ο πειθαρχικώς προϊστάμενος ολοκληρώσει τη διαδικασία διερεύνησης της υπόθεσης και διαπιστώσει διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος καλεί τον υπάλληλο σε απολογία, εάν κρίνει ότι το παράπτωμα επισύρει ποινή την οποία μπορεί να επιβάλει ο συγκεκριμένος πειθαρχικώς προϊστάμενος. Διαφορετικά παραπέμπει την υπόθεση στον ανώτερο πειθαρχικώς προϊστάμενο μέχρι τον Υπουργό. Εάν ο τελευταίος κρίνει ότι το διαπραχθέν πειθαρχικό παράπτωμα επισύρει ποινή ανώτερη και της δικής του αρμοδιότητας παραπέμπει την υπόθεση στο πειθαρχικό συμβούλιο. **(Παράρτημα 2, άρθρο 134 ΔΚ)** Αποτελεί απόλυτο ατομικό δικαίωμα του υπαλλήλου, με την έννοια ότι ο υπάλληλος δεν μπορεί να παραιτηθεί από το εν λόγω δικαίωμα. Είναι ουσιώδης τύπος της διαδικασίας και αυτό σημαίνει ότι η τυχόν παράλειψη του σταδίου της απολογίας επάγεται την ακυρότητα της πειθαρχικής απόφασης. Παρόλα αυτά η παράλειψη της κλήσης σε απολογία καλύπτεται από την υποβολή έγγραφης απολογίας. Η κλήση του υπαλλήλου σε απολογία από τον πειθαρχικώς προϊστάμενο ή η παραπομπή του στο πειθαρχικό συμβούλιο συνιστά έναρξη της πειθαρχικής δίωξης.
- Η κατάθεση της απολογίας: ο διωκόμενος υπάλληλος, αφού κληθεί σε απολογία, καταθέτει την απολογία του εγγράφως. Ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου δύναται να καταθέσει προφορική συμπληρωματική απολογία. Παρέχεται η δυνατότητα στον πειθαρχικά διωκόμενο υπάλληλο, προτού καταθέσει την απολογία του να ζητήσει να λάβει γνώση και αντίγραφα του φακέλου της υπόθεσης. Επίσης έχει το δικαίωμα να ζητήσει εύλογη προθεσμία για να υποβάλλει, ενώπιον του πειθαρχικού οργάνου που τον κάλεσε, έγγραφα στοιχεία. **(Παράρτημα 2, άρθρο 135 ΔΚ)**

Στο στάδιο εκδίκασης της υπόθεσης περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ενέργειες:

- Η εκτίμηση των αποδείξεων και η έκδοση της πειθαρχικής απόφασης:
α) όταν η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον του πειθαρχικώς προϊσταμένου, μετά την κατάθεση της απολογίας του υπαλλήλου, ο πειθαρχικώς προϊστάμενος, που πλέον ενεργεί ως πειθαρχικός δικαστής, προβαίνει στην εκτίμηση των αποδείξεων **(Παράρτημα 2, άρθρο 139 ΔΚ)** και αφού

μορφώσει άποψη τόσο για την ύπαρξη των πραγματικών περιστατικών, που συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση του πειθαρχικού παραπτώματος, όσο και για την ύπαρξη της υπαιτιότητας και του καταλογισμού του υπαλλήλου, εκδίδει την πειθαρχική απόφαση, η οποία είτε απαλλάσσει τον υπάλληλο από την πειθαρχική του ευθύνη είτε επιβάλλει, κατά την κρίση του, ανάλογη ποινή εντός των πλαισίων της αρμοδιότητάς του.

β) Όταν η υπόθεση παραπέμπεται στο πειθαρχικό συμβούλιο ο πρόεδρος του συμβουλίου, με πράξη του ορίζει τόπο, ημέρα και ώρα συνεδρίασης και την κοινοποιεί στον διωκόμενο υπάλληλο. Ο υπάλληλος έχει δικαίωμα να παρασταθεί ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου είτε αυτοπροσώπως, είτε διά είτε μετά πληρεξουσίου δικηγόρου. Μετά την ακρόαση του υπαλλήλου, το πειθαρχικό συμβούλιο εκτιμά το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων και αποφαινεται περί της ενοχής ή μη του υπαλλήλου εκδίδοντας τη σχετική πειθαρχική απόφαση. Η απόφαση αυτή είτε απαλλάσσει τον υπάλληλο από την πειθαρχική ευθύνη, είτε τον κρίνει ένοχο και του επιβάλλει πειθαρχική ποινή. **(Παράρτημα 2, άρθρα 136 και 140 ΔΚ)**

Η πειθαρχική απόφαση φέρει πάντοτε τον έγγραφο τύπο και πρέπει να μνημονεύει απαραίτητως, την αιτιολογία, τα πραγματικά περιστατικά και τα στοιχεία που συνιστούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του πειθαρχικού παραπτώματος, το ονοματεπώνυμο του κρινόμενου υπαλλήλου, την υποβολή ή μη απολογίας, τη γνώμη των μελών που τυχόν μειοψήφησαν. Η πειθαρχική απόφαση κοινοποιείται στον υπάλληλο όπως και στα όργανα της διοίκησης που δικαιούνται να ασκήσουν ένσταση. Ιδιαίτερα στον υπάλληλο, του γνωστοποιούνται επιπλέον τα ένδικα μέσα με τα οποία δύναται να προσβάλει την πειθαρχική απόφαση κατά περίπτωση, δηλαδή ένσταση ή προσφυγή καθώς και η σχετική προθεσμία ασκήσεώς τους. **(Παράρτημα 2, άρθρο 140 ΔΚ)**

ε) Διοικητικά μέτρα και πειθαρχική διαδικασία

Η ενεργοποίηση της πειθαρχικής ευθύνης των υπαλλήλων συνεπάγεται, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, τη λήψη διοικητικών μέτρων σε βάρος τους, πέραν της κίνησης της πειθαρχικής διαδικασίας.

- Έτσι, όταν ένας υπάλληλος παραπέμπεται στο πειθαρχικό συμβούλιο για συγκεκριμένα πειθαρχικά παραπτώματα (**Παράρτημα 2, άρθρο 107 παρ. 1 περ. α', γ', δ', ε', θ', ι', ιδ', ιη', κγ', κδ', κζ', κθ' και λγ' ΔΚ**) τίθεται αυτόματα σε αυτοδίκαιη αργία (άρθρο 103 του ΔΚ όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) από την ημερομηνία κοινοποίησης του παραπεμπτηρίου εγγράφου.

- Ομοίως, όταν σε βάρος του υπαλλήλου επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της οριστικής ή της προσωρινής παύσης τίθεται σε αυτοδίκαιη αργία από την ημερομηνία που θα του κοινοποιηθεί η σχετική πειθαρχική απόφαση.
- Εκτός από τις δυο αυτές περιπτώσεις όπου συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη θέση του υπαλλήλου σε αυτοδίκαιη αργία, προβλέπεται η δυνατότητα θέσης του υπαλλήλου σε δυνητική αργία εφόσον παραπεμφθεί στο πειθαρχικό συμβούλιο για ένα από τα λοιπά πειθαρχικά παραπτώματα, πέραν αυτών που τον θέτουν σε αυτοδίκαιη αργία. Στην περίπτωση της δυνητικής αργίας η διοίκηση λειτουργεί δυνητικά, και όχι υποχρεωτικά όπως συμβαίνει με την αυτοδίκαιη αργία, οπότε προηγείται γνωμοδότηση του πειθαρχικού συμβουλίου, όπου καλείται ο υπάλληλος σε προηγούμενη ακρόαση.
Σημειώνεται ότι πέραν των προαναφερομένων προϋποθέσεων όπου ο υπάλληλος τίθεται σε αυτοδίκαιη αργία στα πλαίσια της πειθαρχικής διαδικασίας, υπάρχουν και τρεις επιπλέον αντίστοιχες περιπτώσεις οι οποίες ρητά αναφέρονται κατωτέρω, στο κεφάλαιο της ποινικής ευθύνης.
- Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η αργία διαφοροποιείται από τις πειθαρχικές ποινές, αποτελεί εξαιρετικό διοικητικό μέτρο προσωρινού χαρακτήρα, το οποίο συνεπάγεται την, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, διακοπή της ενεργού άσκησης των υπηρεσιακών καθηκόντων του υπαλλήλου και δεν επιφέρει λύση της υπαλληλικής του σχέσης.

στ) Ένδικα βοηθήματα κατά των πειθαρχικών αποφάσεων

Τα ένδικα βοηθήματα τα οποία δύναται ο υπάλληλος να ασκήσει κατά πειθαρχικών αποφάσεων είναι, κατά βάση, δύο: η ένσταση και η προσφυγή. Η ένσταση ασκείται ενώπιον διοικητικών οργάνων, ενώ η προσφυγή ενώπιον δικαστηρίων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις δύναται να ζητήσει επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας.

ι) Ένσταση

- Οι αποφάσεις των πειθαρχικώς προϊσταμένων (μονομελή πειθαρχικά όργανα), πλην του Υπουργού, υπόκεινται σε ένσταση ενώπιον του αρμοδίου πειθαρχικού συμβουλίου. Ο τιμωρηθείς υπάλληλος δύναται να ασκήσει ένσταση κατά της καταδικαστικής απόφασης ανεξαρτήτως του ύψους της ποινής. Πλην του υπαλλήλου, ένσταση δύναται να ασκήσει **α)** κάθε ανώτερος πειθαρχικώς προϊστάμενος και **β)** ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης ακόμη και στην περίπτωση της αθωωτικής απόφασης. Η ένσταση ασκείται εντός

αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών, η οποία αρχίζει από την επομένη της κοινοποίησης της σχετικής απόφασης. **(Παράρτημα 2, άρθρο 141 ΔΚ).**

- Οι αποφάσεις του πειθαρχικού συμβουλίου (συλλογικά πειθαρχικά όργανα) υπόκεινται σε ένσταση, ενώπιον του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου, από τον υπάλληλο που τιμωρήθηκε, μόνο στις περιπτώσεις επιβολής της πειθαρχικής ποινής του προστίμου αποδοχών τεσσάρων (4) μηνών και άνω, με εξαίρεση τις πειθαρχικές αποφάσεις που επιβάλλουν την ποινή του υποβιβασμού ή της οριστικής παύσης. Όταν η επιβληθείσα ποινή είναι πρόστιμο αποδοχών από ένα (1) μήνα έως τέσσερις (4) μήνες τότε το δικαίωμα του υπαλλήλου να ασκήσει ένσταση γεννάται μόνο εφόσον κατά της απόφασης έχει ασκηθεί ένσταση υπέρ της διοίκησης. Και σ' αυτή την περίπτωση η προθεσμία άσκησης της ένστασης είναι είκοσι (20) ημέρες. Σημειωτέον ότι όλες οι αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων που κρίνουν σε πρώτο βαθμό υπόκειται σε ένσταση υπέρ της διοίκησης. **(Παράρτημα 2, άρθρο 141 ΔΚ).**
- Όταν η ένσταση ασκείται μόνο από τον υπάλληλο ή υπέρ του, τα πειθαρχικά συμβούλια και το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο δεν μπορούν να χειροτερεύσουν τη θέση του υπαλλήλου, δηλ. δεν μπορούν να του επιβάλουν αυστηρότερη ποινή. Όταν ασκείται ένσταση και από τον υπάλληλο και από τον πειθαρχικώς προϊστάμενο ή από το Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης υπέρ της διοίκησης, το πειθαρχικό συμβούλιο ή το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να κρίνουν ελευθέρως δηλ. να επιβάλουν είτε βαρύτερη είτε ελαφρότερη ποινή. **(Παράρτημα 2, άρθρο 141 ΔΚ).**

ii) Προσφυγή

Οι υπάλληλοι μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- κατά των αποφάσεων του Υπουργού,
- κατά των αποφάσεων του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου που επιβάλλουν οποιαδήποτε ποινή, πλην της έγγραφης επίπληξης, του προστίμου αποδοχών έως ενός μηνός, του υποβιβασμού και της οριστικής παύσης.
- κατά των αποφάσεων του πειθαρχικού συμβουλίου που επιβάλλουν την πειθαρχική ποινή του προστίμου αποδοχών από ένα (1) έως τέσσερις (4) μήνες, εφόσον δεν ασκήθηκε ένσταση υπέρ της διοίκησης. **(Παράρτημα 2, άρθρο 142 ΔΚ)**

Οι υπάλληλοι μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- κατά αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων που επιβάλλουν τις ποινές της οριστικής παύσης ή του υποβιβασμού. **(Παράρτημα 2, άρθρο 141 παρ. 8 ΔΚ, όπως προστέθηκε με τις διατάξεις του ν. 4152/2013)**
- Κατά αποφάσεων του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου που επιβάλλουν τις ποινές της οριστικής παύσης ή του υποβιβασμού. **(Παράρτημα 2, άρθρο 142 ΔΚ)**

Η προθεσμία άσκησης της προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου και ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι εξήντα (60) ημέρες από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης. (άρθρο 41 του Π.Δ. 18/1989 και άρθρο 66 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας)

Το Διοικητικό Εφετείο και το Συμβούλιο της Επικρατείας, όταν κρίνουν μετά από προσφυγή του υπαλλήλου, δεν μπορούν να χειροτερεύσουν τη θέση του.

Κρίνεται σκόπιμο να αναφέρουμε ότι, πέραν των ανωτέρω δύο βασικών ενδίκων βοηθημάτων που προβλέπει ο Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας, στα πλαίσια απονομής του πειθαρχικού δικαίου, οι υπάλληλοι μπορούν να προσβάλουν, ενώπιον του διοικητικού εφετείου, με το γενικό ένδικο βοήθημα της αίτησης ακύρωσης, όλες τις διοικητικές πράξεις που εκδίδονται προκειμένου να εκτελεστεί μία πειθαρχική απόφαση.

iii) Επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας

Πέραν των ανωτέρω, ο υπάλληλος που τιμωρήθηκε, καθώς και τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας **(Παράρτημα 2, άρθρα 114 και 143 ΔΚ).**

- Ο τιμωρηθείς υπάλληλος μπορεί να ζητήσει την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας, εάν μετά την έκδοση καταδικαστικής πειθαρχικής απόφασης, με την οποία του είχε επιβληθεί οποιαδήποτε ποινή, εκδοθεί αμετάκλητη αθωωτική ποινική απόφαση ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα για την πράξη ή την παράλειψη, για την οποία τιμωρήθηκε πειθαρχικά.
- Τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα μπορούν να ζητήσουν την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας στις περιπτώσεις που, μετά την έκδοση απαλλακτικής πειθαρχικής απόφασης ή απόφασης που επιβάλλει ποινή κατώτερη της οριστικής παύσης, εκδοθεί για τα ίδια πραγματικά περιστατικά αμετάκλητη καταδικαστική ποινική απόφαση.
- Η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας μπορεί να ζητηθεί τόσο από τον υπάλληλο όσο και από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους από τη δημοσίευση της αμετάκλητης ποινικής απόφασης, κατά περίπτωση.

II. ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

1. Παράλληλα με την πειθαρχική ευθύνη των υπαλλήλων της ΓΓΔΕ είναι δυνατόν να συντρέχει και η ποινική τους ευθύνη, όταν μία πράξη ή παράλειψη των υπαλλήλων συνιστά παράβαση διατάξεων του ποινικού δικαίου και συγκεκριμένα όταν εμπίπτει στην έννοια του ποινικού αδικήματος.
2. Οι υπάλληλοι υπέχουν ιδιαίτερη ποινική ευθύνη το πλαίσιο της οποίας καθορίζεται τόσο από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και συγκεκριμένα από τα άρθρα 235 έως 263^α στα οποία προβλέπονται όλα τα αδικήματα σχετικά με την υπηρεσία και προϋποθέτουν την υπαλληλική ιδιότητα του δράστη, όσο και από ειδικές διατάξεις.
3. Η ποινική ευθύνη διαφοροποιείται σε σχέση με την πειθαρχική ευθύνη ως προς τα τρία κύρια χαρακτηριστικά τους: **α)** τον σκοπό που επιδιώκουν, **β)** τη φύση των κυρώσεων και **γ)** την διαδικασία με την οποία επιβάλλονται:
 - α)** σκοπός του πειθαρχικού κολασμού είναι η επιδίωξη της καλής λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών, η διασφάλιση της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και εν τέλει η προστασία του δημοσίου συμφέροντος, μέσω της συμμόρφωσης των υπαλλήλων προς τα καθήκοντά τους. Ενώ σκοπός του ποινικού κολασμού είναι η εξασφάλιση της ομαλής κοινωνικής συμβίωσης και η προστασία της κοινωνίας από παραβατικές συμπεριφορές των πολιτών της, μέσω της τήρησης των επιταγών ποινικών νόμων από όλα τα μέλη της κοινωνίας.
 - β)** οι πειθαρχικές κυρώσεις είναι διοικητικής φύσεως, αναφέρονται αποκλειστικά στην ειδική σχέση του υπαλλήλου με το κράτος και επιβάλλονται με πειθαρχικές αποφάσεις, οι οποίες είναι διοικητικές πράξεις, ενώ οι ποινικές κυρώσεις επιβάλλονται με δικαστικές αποφάσεις και ανήκουν στη σφαίρα της δικαστικής εξουσίας.
 - γ)** η επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων αποτελεί άσκηση διοικητικής αρμοδιότητας και διενεργείται από τα πειθαρχικά όργανα, ενώ η επιβολή των ποινικών κυρώσεων γίνεται από τα δικαστήρια με δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τους κανόνες του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας.

α) Σχέση πειθαρχικής και ποινικής ευθύνης

Σύμφωνα με το άρθρο 114 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, η πειθαρχική διαδικασία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την ποινική δίκη. Το αυτοτελές σημαίνει ότι δεν ταυτίζεται με την ποινική δίκη και το ανεξάρτητο ότι, κατ' αρχάς, δεν επηρεάζεται από τις συνέπειες της ποινικής δίκης.

Ωστόσο υπάρχει ένας βαθμός αλληλεξάρτησης μεταξύ των δύο διαδικασιών:

- Όταν η αποδιδόμενη στον υπάλληλο πράξη ή παράλειψη συνιστά ταυτόχρονα την αντικειμενική υπόσταση ενός πειθαρχικού παραπτώματος και ενός ποινικού αδικήματος, στοιχειοθετεί δηλ. και πειθαρχική και ποινική ευθύνη του υπαλλήλου, τότε ξεκινούν δύο παράλληλες διαδικασίες, η πειθαρχική και η ποινική. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση δωροδοκίας υπαλλήλου η οποία εκτός από ποινικό αδίκημα, πειθαρχικά αποδίδεται με τα παραπτώματα της παράβασης καθήκοντος κατά τον ποινικό κώδικα και της αναξιοπρεπούς συμπεριφοράς υπαλλήλου. Ωστόσο οι δύο διαδικασίες έχουν διαφορετικές συνέπειες και επισύρουν δύο διαφορετικές κυρώσεις.
- Στην περίπτωση αυτή όπου τα πραγματικά περιστατικά ενός πειθαρχικού παραπτώματος στοιχειοθετούν και την αντικειμενική υπόσταση ενός ποινικού αδικήματος, οι πειθαρχικώς προϊστάμενοι υποχρεούνται να ενημερώσουν, χωρίς καθυστέρηση, μέσω μηνυτήριας αναφοράς, τον αρμόδιο εισαγγελέα για τη διάπραξη του φερόμενου ως πειθαρχικού παραπτώματος. **(Παράρτημα 3, άρθρο 37 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας - ΚΠοινΔ)**
- Αντίστοιχη υποχρέωση υφίσταται και ως προς τις δικαστικές αρχές οι οποίες οφείλουν να ενημερώσουν τη διοίκηση σε περίπτωση που έχει ασκηθεί ποινική δίωξη σε βάρος ενός υπαλλήλου. (άρθρο 114 του ΔΚ)
- Οι βασικές αρχές που ισχύουν στο ουσιαστικό ποινικό δίκαιο και την ποινική δικονομία εφαρμόζονται αναλόγως και στο πλαίσιο της πειθαρχικής διαδικασίας, όπως για παράδειγμα η αρχή "*non bis in idem*", δηλ. μη διπλή καταδικαστική απόφαση για τα ίδια πραγματικά περιστατικά και το τεκμήριο της αθωότητας.
- Το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από προηγούμενη αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου αναφορικά με τα στοιχεία που καταφάσκονται στο πλαίσιο της ποινικής δίκης.⁷ Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι εάν ένας υπάλληλος έχει κριθεί αθώος από κάποιο ποινικό δικαστήριο, το πειθαρχικό όργανο δεν μπορεί να τον κρίνει ένοχο για τα ίδια πραγματικά περιστατικά καθότι το όργανο δεσμεύεται από την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου.

⁷ Σχετική η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2007, υπόθεση «Β. Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος».

- Παρότι η ποινική ευθύνη διαφοροποιείται από την πειθαρχική αξίζει να αναφερθεί ότι οι πρόσφατες τροποποιήσεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα εισήγαγαν νέες ρυθμίσεις σύμφωνα με τις οποίες⁸ η αρμόδια δικαστική αρχή οφείλει να ενημερώνει την υπηρεσία του υπαλλήλου σε κάθε περίπτωση άσκησης ποινικής δίωξης σε βάρος του, έκδοσης βουλεύματος ή απόφασης, καθώς και εγκλεισμού του σε σωφρονιστικό κατάστημα, τα δε αρμόδια πειθαρχικά όργανα οφείλουν εντός είκοσι (20) ημερών να αποφαινούνται αιτιολογημένα για την άσκηση ή μη πειθαρχικής δίωξης. Σύμφωνα λοιπόν με τις ανωτέρω διατάξεις, πολύ συχνά, η ποινική δίωξη είναι δυνατόν να οδηγεί και σε πειθαρχική δίωξη.

β) Ποινικά αδικήματα

Τα βασικότερα από τα ποινικά αδικήματα για τα οποία μπορεί να κατηγορηθούν οι υπάλληλοι της ΓΓΔΕ, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, είναι τα εξής:

- παθητική δωροδοκία (άρθρο 235 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ)),
- κατάχρηση εξουσίας (άρθρο 239 του ΠΚ),
- διάπραξη παραβάσεων κατά την εκτέλεση των ποινών (άρθρο 240 του ΠΚ),
- παραβίαση του οικιακού ασύλου (άρθρο 241 του ΠΚ),
- ψευδής βεβαίωση, νόθευση, καταστροφή ή υπεξαγωγή εγγράφου (άρθρο 242 του ΠΚ),
- παράλειψη βεβαίωσης ταυτότητας του προσώπου που αναφέρεται στο έγγραφο από τον συντάκτη αυτού (άρθρο 243 του ΠΚ),
- καταπίεση (άρθρο 244 του ΠΚ),
- παραβίαση του υπηρεσιακού απορρήτου (άρθρο 252 του ΠΚ),
- αποσιώπηση λόγου εξαίρεσης (άρθρο 254 του ΠΚ),
- αθέμιτη συμμετοχή (άρθρο 255 του ΠΚ),
- απιστία στην υπηρεσία (άρθρο 256 του ΠΚ),
- εκμετάλλευση εμπιστευμένων εγγράφων (άρθρο 257 του ΠΚ),
- υπεξαίρεση (άρθρο 258 του ΠΚ),
- παρότρυνση υφισταμένων και ανοχή (άρθρο 261 του ΠΚ),
- παράβαση καθήκοντος (άρθρο 259 του ΠΚ).

Ειδικότερα ως προς την διάταξη του άρθρου 259 θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ως γενικότερη διάταξη που περιγράφει την παράβαση καθήκοντος εφαρμόζεται στις περιπτώσεις εκείνες

⁸ Άρθρο 114 παρ. 6 του ν. 3528/2007 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 19 του ν. 4210/2014.

κατά τις οποίες δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την στοιχειοθέτηση κάποιου άλλου από τα ανωτέρω ποινικά αδικήματα.

Επίσης, ποινική ευθύνη των υπαλλήλων ενδέχεται να προκύψει και λόγω παράβασης των διατάξεων του κοινού ποινικού δικαίου οι οποίες είναι εφαρμοστέες σε όλους τους πολίτες, ανεξάρτητα δηλαδή από την ιδιότητά τους ως δημοσίων υπαλλήλων. Τέτοια περίπτωση είναι η διάπραξη του κοινού ποινικού αδικήματος της εκβίασης (άρθρο 385 ΠΚ) ή της απάτης (άρθρο 386 ΠΚ).

Πέραν των ανωτέρω γενικών διατάξεων, υπάρχει επίσης ένα σύνολο ειδικών διατάξεων που προβλέπουν τόσο ειδικά ποινικά αδικήματα όσο και ποινικές κυρώσεις σε βάρος των δημοσίων υπαλλήλων, εφόσον έχουν διαπράξει ένα από τα εν λόγω αδικήματα σε βάρος του Δημοσίου. Ως επί παραδείγματι, η διάταξη του άρθρου 159 του ν. 2960/2001 Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας (ΕΤΚ) (**Παράρτημα 3**), προβλέπει το αδίκημα της λαθρεμπορίας. Η διάταξη του άρθρου 1 του ν. 1608/1950 προβλέπει ότι εάν η ζημία που προκλήθηκε στο Δημόσιο από δημόσιο υπάλληλο υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο ποσό, η πράξη τιμωρείται σε βαθμό κακουργήματος.

Επίσης, ο ν. 3213/2003 αποτελεί παράδειγμα ειδικής διάταξης σύμφωνα με την οποία γεννάται ποινική ευθύνη ειδικών κατηγοριών δημοσίων υπαλλήλων σχετικά με την παράβαση της υποχρέωσης υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης.

4. Ακολούθως παραθέτουμε παραδείγματα πράξεων ή παραλείψεων υπαλλήλων οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί από τα αρμόδια όργανα της ποινικής δικαιοσύνης ως ποινικά αδικήματα:

- Υπάλληλος ΔΟΥ κρίθηκε ένοχος δωροληψίας επειδή πρότεινε να λάβει χρήματα με σκοπό να μην καταχωρίσει φορολογική παράβαση κατά εταιρείας που είχε υποβληθεί σε έλεγχο για τη μη έκδοση απόδειξης πώλησης αγαθών. Η ποινή που επιβλήθηκε ήταν δέκα (10) μήνες φυλάκιση με τριετή αναστολή.⁹
- Υπάλληλος ΔΟΥ κρίθηκε ένοχος πλαστογραφίας διότι έλαβε το ποσό 1.050.000 δρχ. από φορολογούμενο χωρίς να καταχωρίσει το ποσό στο TAXIS ή στο σχετικό μητρώο του φορολογούμενου, ενώ εξέδωσε διπλότυπο εισπραξης, το οποίο δεν αποτελούσε νόμιμο αποδεικτικό μέσο πληρωμής στο οποίο τίθεται η υπογραφή και η σφραγίδα ταμίας της ΔΟΥ.¹⁰

⁹ Απόφαση 10.162/2001 του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών.

¹⁰ Απόφαση 1558/2009 του Αρείου Πάγου.

- Υπάλληλος ΔΟΥ κρίθηκε ένοχος υπεξαίρεσης διότι εισέπραξε μερική καταβολή οφειλής από φορολογούμενο χωρίς να την καταχωρίσει στο σχετικό μητρώο του φορολογούμενου, ενώ παρακράτησε το σχετικό ποσό για τον εαυτό του.¹¹
 - Υπάλληλοι ΔΟΥ κρίθηκαν ένοχοι ο ένας για απόπειρα εκβίασης κατ' επάγγελμα και παθητική δωροδοκία και ο άλλος για απλή συνέργεια στις ανωτέρω πράξεις επειδή εκβίαζαν επιχειρηματία κατά τον έλεγχο της επιχείρησης να τους δώσει χρηματικό ποσό, το οποίο και έλαβαν, προκειμένου να μην του καταλογίσουν φορολογικές παραβάσεις που διαπίστωσαν. Η ποινή που τους επιβλήθηκε ήταν έξι (6) χρόνια κάθειρξη και αποστέρηση πολιτικών δικαιωμάτων για τρία (3) έτη.
 - Ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος υπαλλήλου της φορολογικής διοίκησης γιατί παραβίασε τις διατάξεις περί φορολογικού απορρήτου. (άρθρο 85 του ν. 2238/1994)
 - Ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος υπαλλήλου της ΔΟΥ γιατί εκβίασε επιχειρηματία απειλώντας με βλάβη την επιχείρηση του εξαναγκαζόμενου.
 - Ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος υπαλλήλου μίας ΔΟΥ επειδή ζήτησε και έλαβε δώρο από επιχειρηματία προκειμένου να μην του καταλογίσει διαπιστωθείσες παραβάσεις, το δε αθέμιτο όφελος από την πράξη του αυτή κρίθηκε ιδιαίτερα μεγάλης αξίας.
5. Αναφορικά με την δυνατότητα υποβολής μήνυσης κατά δημοσίου υπαλλήλου, ενώπιον του αρμοδίου εισαγγελέα, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:
- Η κατάθεση αναφοράς ή μήνυσης στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ή σε ανακριτικό υπάλληλο είναι δικαίωμα του κάθε πολίτη που βάσιμα θεωρεί ότι αδικήθηκε. Ωστόσο, αυτός που την καταθέτει θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του επαρκή και ικανά αποδεικτικά στοιχεία για τη διάπραξη των ποινικών αδικημάτων που περιγράφονται ανωτέρω, διαφορετικά η υπόθεση θα τεθεί στο αρχείο. **(Παράρτημα 3, άρθρο 42 του Κ ΠοινΔ)**
 - Η υποβολή μήνυσης ή αναφοράς από πολίτη σε βάρος υπαλλήλου δεν συνεπάγεται σε κάθε περίπτωση και άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος του. Συγκεκριμένα, ο εισαγγελέας πριν ασκήσει την ποινική δίωξη εξετάζει εάν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για τη στοιχειοθέτηση του καταγγελλόμενου ποινικού αδικήματος και ανάλογα ενεργεί.
 - Στην περίπτωση όπου η μήνυση ή αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προδήλως αβάσιμη ως προς την ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας θέτει

¹¹ Απόφαση 1558/2009 του Αρείου Πάγου.

την υπόθεση στο αρχείο και δεν ασκεί την ποινική δίωξη. (Παράρτημα 3, άρθρο 43 του ΚΠοινΔ)

- Σε διαφορετική περίπτωση παραγγέλλει προανάκριση ή ανάκριση και εάν δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη, η μήνυση τίθεται επίσης στο αρχείο. (Παράρτημα 3, άρθρο 43 του ΚΠοινΔ)
- Ο εισαγγελέας ασκεί την ποινική δίωξη μόνον στην περίπτωση όπου υπάρχουν επαρκείς ή και σαφείς ενδείξεις για την στοιχειοθέτηση διάπραξης του καταγγελλόμενου ποινικού αδικήματος.

γ) Διοικητικά μέτρα και ποινική διαδικασία

Η ενεργοποίηση της ποινικής ευθύνης των υπαλλήλων συνεπάγεται, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, τη λήψη διοικητικών μέτρων σε βάρος τους, πέραν της κίνησης της πειθαρχικής διαδικασίας.

- Έτσι, όταν ένας υπάλληλος στερείται την προσωπική του ελευθερία ύστερα από πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή ένταλμα προσωρινής κράτησης, τίθεται αυτόματα σε αυτοδίκαιη αργία.
- Ομοίως, όταν σε βάρος του υπαλλήλου εκδοθεί ένταλμα προσωρινής κράτησης και στη συνέχεια αρθεί η προσωρινή του κράτηση ή αντικατασταθεί με περιοριστικούς όρους τίθεται σε αυτοδίκαιη αργία.
- Επίσης, τίθεται σε αυτοδίκαιη αργία ο υπάλληλος που παραπέμφθηκε αμετακλήτως ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου για κακούργημα ή για τα αδικήματα της κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, εκβίασης, πλαστογραφίας, δωροδοκίας, καταπίεσης, απιστίας περί την υπηρεσία, καθώς και για οποιοδήποτε έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής. (άρθρο 103 του ΔΚ όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
- Εκτός από τις τρεις αυτές περιπτώσεις, όπου συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη θέση του υπαλλήλου σε αυτοδίκαιη αργία ένεκα της ποινικής διαδικασίας, προβλέπεται η δυνατότητα θέσης του υπαλλήλου σε δυσνητική αργία εφόσον έχει παραπεμφθεί αμετακλήτως με την ιδιότητα του μέλους υπηρεσιακού συμβουλίου και συλλογικού οργάνου εν γένει, ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου για τα αδικήματα της υπεξαίρεσης στην υπηρεσία και της απιστίας περί την υπηρεσία.

- Ομοίως προβλέπεται η θέση του υπαλλήλου σε δυνητική αργία εφόσον έχει ασκηθεί σε βάρος του ποινική δίωξη για λαθρεμπορία. **(Παράρτημα 3, άρθρο 159 παρ. 1 ν. 2960/2001)**
Βέβαια στην περίπτωση της δυνητικής αργίας η διοίκηση λειτουργεί δυνητικά, και όχι υποχρεωτικά όπως συμβαίνει με την αυτοδίκαιη αργία, οπότε προηγείται γνωμοδότηση του πειθαρχικού συμβουλίου, όπου καλείται ο υπάλληλος σε προηγούμενη ακρόαση.
- Πέραν των ανωτέρω διοικητικών μέτρων που προβλέπονται στον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα και ισχύουν για όλους τους δημοσίους υπαλλήλους, ειδικά και μόνο για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών, τυγχάνουν εφαρμογής δύο επιπλέον ειδικές διατάξεις σχετικά με τη θέση των υπαλλήλων σε υποχρεωτική αργία. Συγκεκριμένα :
α) υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομικών που παραπέμπεται στο ακροατήριο ποινικού δικαστηρίου για το αδίκημα της δωροδοκίας τίθεται υποχρεωτικώς σε αργία μέχρι εκδόσεως αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, λαμβάνοντας το ¼ των αποδοχών του. **(Παράρτημα 3, άρθρο 56 παρ. 1 ν. 2065/1992)**
β) Ομοίως, εάν υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομικών παραπεμφθεί στο ακροατήριο ποινικού δικαστηρίου για τα αδικήματα της λαθρεμπορίας, της συμμετοχής ή της συνέργειας σε αυτή, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, τίθεται σε υποχρεωτική αργία και λαμβάνει το ¼ των αποδοχών του. **(Παράρτημα 3, άρθρο 159 παρ. 1 ν. 2960/2001)**

δ) Νομική Υπεράσπιση Υπαλλήλων

Με στόχο την προστασία των υπαλλήλων από ποινικές διώξεις που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων τους, παρέχεται η δυνατότητα της νομικής τους υποστήριξης, ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, από λειτουργούς του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. **(Παράρτημα 3, άρθρο 24 παρ. 5.α. ν. 4002/2011)**

Η εν λόγω νομική υποστήριξη χορηγείται στους υπαλλήλους της ΓΓΔΕ, εφόσον πληρούνται οι κατωτέρω προϋποθέσεις, όπως προβλέπονται στη σχετική διάταξη του ν. 4002/2011:

- Η πράξη ή παράλειψη του υπαλλήλου να συνιστά ποινικό αδίκημα, δηλαδή η χορήγηση γίνεται μόνο για ποινικές διαδικασίες και όχι για αστικές ή πειθαρχικές,
- το ποινικό αδίκημα που αποδίδεται στον υπάλληλο να σχετίζεται με την άσκηση των καθηκόντων του,
- ο εισαγγελέας να έχει ασκήσει την ποινική δίωξη. Η νομική υπεράσπιση καλύπτει μάλιστα οποιαδήποτε πράξη της προανακριτικής διαδικασίας, εφόσον έπεται της άσκησης της ποινικής δίωξης,

- από την διενεργηθείσα ένορκη διοικητική εξέταση να μην διαπιστώθηκε η τέλεση οποιουδήποτε πειθαρχικού παραπτώματος, σχετικού με την πράξη για την οποία διώκεται ο υπάλληλος ποινικά,
- ο υπάλληλος να μην εκπροσωπείται από άλλο δικηγόρο.

Επισημαίνουμε ότι ο υπάλληλος στερείται της νομικής αυτής κάλυψης στην περίπτωση κατά την οποία η άσκηση της ποινικής δίωξης εναντίον του προήλθε μετά από καταγγελία της ίδιας της υπηρεσίας.

III. ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

1. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η αστική ευθύνη των υπαλλήλων σχετίζεται με την αποκατάσταση τυχόν ζημίας που προξένησαν με πράξη ή παράλειψή τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
2. Κατ' αρχήν οι υπάλληλοι δεν υπέχουν άμεση αστική ευθύνη απέναντι στους πολίτες για τυχόν ζημία που τους προξένησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η ευθύνη των υπαλλήλων είναι μόνον έμμεση, δηλαδή το Δημόσιο δύναται, αφού αποκαταστήσει τη ζημία που προκλήθηκε σε πολίτη από πράξεις ή παραλείψεις υπαλλήλων του, να αναχθεί στη συνέχεια κατά αυτών των υπαλλήλων.

α) Άμεση αστική ευθύνη του Δημοσίου

1. Σε περίπτωση που ένας υπάλληλος προξενήσει ζημία στους πολίτες κατά την άσκηση των καθηκόντων του, οι πολίτες δύνανται να αιτηθούν την αποκατάσταση της εν λόγω ζημίας με την άσκηση αγωγής αποζημίωσης, η οποία θα στρέφεται κατά του Δημοσίου.
2. Το Δημόσιο είναι αστικώς υπεύθυνο απέναντι στους πολίτες, για ζημία που προκαλείται από τα όργανά του, βάσει των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα.

β) Αστική ευθύνη του υπαλλήλου έναντι του Δημοσίου

1. Βάσει του άρθρου 38 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα και του άρθρου 68 του ν. 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο», οι υπάλληλοι υπέχουν αστική ευθύνη έναντι του Δημοσίου για τυχόν ζημία που προκαλείται σε αυτό, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και οφείλεται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια.

2. Ομοίως, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, οι υπάλληλοι υπέχουν αστική ευθύνη για την αποζημίωση που κατέβαλε το Δημόσιο σε τρίτους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. **(Παράρτημα 4, άρθρο 38 ΔΚ)**
3. Άμεση συνέπεια της στοιχειοθέτησης της αστικής ευθύνης των υπαλλήλων είναι ότι υποχρεούνται να επιστρέψουν στο Δημόσιο το ποσό της ζημίας που προξένησαν σε βάρος του.

γ) Εξαιρετικές περιπτώσεις άμεσης αστικής ευθύνης υπαλλήλων έναντι των πολιτών

Μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν οι υπάλληλοι να υπέχουν άμεση αστική ευθύνη έναντι των πολιτών και επομένως οι πολίτες δύνανται να ασκήσουν άμεση αγωγή αποζημίωσης σε βάρος τους για τη ζημία που υπέστησαν, ειδικότερα υφίσταται προσωπική αστική ευθύνη υπαλλήλων :

- Σε περίπτωση παράλειψης συμμόρφωσης με τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 50 του π.δ. 18/1989) ή του Διοικητικού Εφετείου (Άρθρο 198 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας),
- Σε περίπτωση που έχουν διαπράξει πράξεις διαφθοράς ή έχουν παραλείψει να λάβουν μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν πράξεις διαφθοράς (άρθρο 4 του ν. 2957/2001).

δ) Προσωπική ευθύνη για τη διαχείριση χρημάτων – δημόσιοι υπόλογοι

1. Οι υπάλληλοι της ΓΓΔΕ που είναι επιφορτισμένοι με τη διαχείριση χρημάτων ή τίτλων που ενσωματώνουν απαιτήσεις του Δημοσίου (δημόσιοι υπόλογοι), υπέχουν ιδιαίτερη ευθύνη κατά την εκτέλεση των διαχειριστικών τους καθηκόντων. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι εν λόγω υπάλληλοι ευθύνονται, έναντι του Δημοσίου, με την προσωπική τους περιουσία, σε περίπτωση ελλείμματος ή αχρεώστητης καταβολής ποσών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η προσωπική αυτή ευθύνη των δημοσίων υπολόγων προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 152 του ν. 4270/2014 «*Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – Δημόσιο Λογιστικό και άλλες διατάξεις.*» **(Παράρτημα 4)**
2. Το οποιοδήποτε έλλειμμα πρέπει να αναπληρωθεί από τον δημόσιο υπόλογο εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών, διαφορετικά απομακρύνεται από τη διαχείριση αμέσως και ταυτόχρονα καταλογίζεται σε βάρος του το ποσό του διαπιστωθέντος ελλείμματος το οποίο βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο.
3. Όταν η δημιουργία του ελλείμματος οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια του δημοσίου υπολόγου τότε ευθύνεται και πειθαρχικά.

4. Στην περίπτωση που το έλλειμμα δεν δημιουργήθηκε από δόλο ή βαρεία αμέλεια του δημοσίου υπολόγου τότε το αρμόδιο για τον καταλογισμό όργανο μπορεί να εγκρίνει την τμηματική καταβολή του ελλείμματος μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες δόσεις χωρίς προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής. **(Παράρτημα 4, άρθρο 152 παρ. 5 ν. 4270/2014)**
5. Το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί της ευθύνης των δημοσίων υπολόγων περιορίζεται συνεχώς καθώς μεγάλο μέρος των πληρωμών (φόροι, δασμοί κλπ) πραγματοποιείται μέσω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή ταχυδρομείων.

**Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Αυτοτελούς
Τμήματος Διοίκησης**

**Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΑΒΒΑΪΔΟΥ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ:

1. Διευθύνσεις και Αυτοτελή Τμήματα της Κ.Υ.
2. Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ)
3. Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ.)
4. Ειδικές Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων
 - Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Οικονομικής Διοίκησης
 - Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (Δ.Ο.Σ.)
 - Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών
 - Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων
 - Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου
 - Υπηρεσία Ερευνών και Διασφάλισης Δημοσίων Εσόδων (Υ.Ε.Δ.Δ.Ε.)
 - Αυτοτελές Τμήμα Νομικής Υποστήριξης
 - Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
5. Κεντρικές Υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ανθρώπινου Δυναμικού
6. Κεντρικές Υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης
7. Ειδικές Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες της Γ.Δ.Φ.Δ.
 - 7.1. Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης
 - 7.2. Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων (Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ.)
 - 7.3. Κέντρο Ελέγχου Φορολογουμένων Μεγάλου Πλούτου (Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π.)
 - 7.4. Φορολογική Περιφέρεια Αθηνών
 - 7.5. Φορολογική Περιφέρεια Πειραιώς
 - 7.6. Φορολογική Περιφέρεια Θεσσαλονίκης
 - 7.7. Φορολογική Περιφέρεια Πατρών
8. Δ.Ο.Υ.
9. Κεντρικές Υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.)
10. Ειδικές Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Γ.Δ.Τ. & Ε.Φ.Κ.
 - 10.1. Τελωνειακή Περιφέρεια Αττικής
 - 10.2. Τελωνειακή Περιφέρεια Θεσσαλονίκης
 - 10.3. Τελωνειακή Περιφέρεια Πατρών
 - 10.4. Τελωνειακή Περιφέρεια Καβάλας
 - 10.5. Τελωνειακή Περιφέρεια Βόλου
 - 10.6. Τελωνειακή Περιφέρεια Δωδεκανήσου
 - 10.7. Τελωνειακή Περιφέρεια Κέρκυρας

- 10.8. Τελωνειακή Περιφέρεια Ηρακλείου
- 10.9. Τελωνειακή Περιφέρεια Λέσβου
- 10.10. Τελωνειακή Περιφέρεια Σύρου
- 10.11. Ελεγκτική Υπηρεσία Τελωνείων (ΕΛ.Υ.Τ.) Αττικής
- 10.12. Ελεγκτική Υπηρεσία Τελωνείων (ΕΛ.Υ.Τ.) Θεσσαλονίκης
- 10.13. Διεύθυνση Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού
11. Τελωνεία
12. Κεντρικές Υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Γενικού Χημείου του Κράτους (Γ.Χ.Κ.)
13. Περιφερειακές Χημικές Υπηρεσίες
14. Υπηρεσιακά Συμβούλια
15. Πειθαρχικά Συμβούλια
16. ΠΟΕ – Δ.Ο.Υ.
17. Ο.Τ.Υ.Ε.
18. Ο.Σ.Υ.Ο.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού
3. Γραφείο Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Εσόδων
4. Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ)
5. Γενικός Διευθυντής Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης & Ανθρώπινου Δυναμικού
6. Γενικός Διευθυντής Τελωνείων & Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης
7. Γενικός Διευθυντής Φορολογικής Διοίκησης
8. Γενικός Διευθυντής Γενικού Χημείου του Κράτους (Γ.Χ.Κ.)
9. Γραφείο Νομικού Συμβούλου ιδίου Υπουργείου
10. Δ/νση Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού
Τμήματα Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ (σε τρία αντίγραφα), Ε΄ και Αυτοτελές Τμήμα.
11. Γενική Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΕΝΤΟΛΕΣ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ

Άρθρο 25 του Δημοσιούπαλληλικού Κώδικα (ΔΚ)

Νομιμότητα υπηρεσιακών ενεργειών

1. Ο υπάλληλος είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των καθηκόντων του και τη νομιμότητα των υπηρεσιακών του ενεργειών.
2. Ο υπάλληλος οφείλει να υπακούει στις διαταγές των προϊσταμένων του. Όταν όμως εκτελεί διαταγή, την οποία θεωρεί παράνομη, οφείλει, πριν την εκτέλεση, να αναφέρει εγγράφως την αντίθετη γνώμη του και να εκτελέσει τη διαταγή χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Η διαταγή δεν προσκτάται νομιμότητα εκ του ότι ο υπάλληλος οφείλει να υπακούσει σε αυτήν.
3. Αν η διαταγή είναι προδήλως αντισυνταγματική ή παράνομη, ο υπάλληλος οφείλει να μην την εκτελέσει και να το αναφέρει χωρίς αναβολή. Όταν σε διαταγή, η οποία προδήλως αντίκειται σε διατάξεις νόμων ή κανονιστικών πράξεων, διατυπώνονται επείγοντες και εξαιρετικοί λόγοι γενικότερου συμφέροντος ή όταν, ύστερα από άρνηση υπακοής σε πρώτη διαταγή που προδήλως αντίκειται σε τέτοιες διατάξεις, ακολουθήσει δεύτερη διαταγή που εκθέτει επείγοντες και εξαιρετικούς λόγους γενικότερου συμφέροντος, ο υπάλληλος οφείλει να εκτελέσει τη διαταγή και να αναφέρει συγχρόνως στην προϊσταμένη αρχή εκείνου που τον διέταξε. Επί νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, εφόσον εκείνος που διέταξε είναι το διοικητικό συμβούλιο ή το ανώτατο μονομελές όργανο διοίκησης, η αναφορά υποβάλλεται στον εποπτεύοντα Υπουργό. Εάν εκείνος που διέταξε είναι ο Υπουργός, η αναφορά υποβάλλεται στον Πρωθυπουργό.
4. Αν ο υπάλληλος έχει αντίθετη γνώμη για εντελλόμενη ενέργεια, για την οποία είναι αναγκαία η προσυπογραφή ή η θεώρηση του, οφείλει να τη διατυπώσει εγγράφως για να απαλλαγεί από την ευθύνη. Εάν παραλείπει την προσυπογραφή ή θεώρηση, θεωρείται ότι προσυπέγραψε ή θεώρησε.
5. Οι προϊστάμενοι όλων των βαθμίδων οφείλουν να προσυπογράφουν τα έγγραφα που ανήκουν στην αρμοδιότητα τους και εκδίδονται με την υπογραφή του προϊσταμένου τους. Αν διαφωνούν, οφείλουν να διατυπώσουν εγγράφως τις τυχόν αντιρρήσεις τους. Αν παραλείψουν να προσυπογράψουν το έγγραφο, θεωρείται ότι το προσυπέγραψαν.
6. Ο υπάλληλος δεν έχει το δικαίωμα να αρνηθεί τη σύνταξη, με κάθε μέσο, εγγράφου για θέμα της αρμοδιότητάς του, εφόσον διαταχθεί γι' αυτό από οποιονδήποτε από τους προϊσταμένους του. Αν διαφωνεί με το περιεχόμενο του εγγράφου, εφαρμόζεται η παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Άρθρο 106 του ΔΚ

Πειθαρχικό παράπτωμα

Το πειθαρχικό παράπτωμα συντελείται με υπαίτια πράξη ή παράλειψη του υπαλλήλου που μπορεί να του καταλογισθεί.

Άρθρο 107 του ΔΚ

Απαρίθμηση πειθαρχικών παραπτωμάτων

1. Πειθαρχικά παραπτώματα είναι:

- α) πράξεις με τις οποίες εκδηλώνεται άρνηση αναγνώρισης του Συντάγματος ή έλλειψη αφοσίωσης στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία,
- β) κάθε παράβαση υπαλληλικού καθήκοντος που προσδιορίζεται από τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν στον υπάλληλο οι κείμενες διατάξεις, εντολές και οδηγίες. Το υπαλληλικό καθήκον σε καμία περίπτωση δεν επιβάλλει στον υπάλληλο πράξη ή παράλειψη που να αντίκειται προς τις διατάξεις του Συντάγματος και των νόμων, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 25 του παρόντος,
- γ) η παράβαση καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους,
- δ) η απόκτηση οικονομικού οφέλους ή ανταλλάγματος προς όφελος του ιδίου του υπαλλήλου ή τρίτου προσώπου, κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή εξ αφορμής αυτών,
- ε) η αναξιοπρεπής ή ανάρμοστη ή ανάξια για υπάλληλο συμπεριφορά εντός ή εκτός υπηρεσίας,
- στ) η παράβαση της αρχής της αμεροληψίας,
- ζ) η παραβίαση της αρχής της ισότητας των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία που ενσωμάτωσε την Οδηγία 2006/54/ΕΚ στην ελληνική έννομη τάξη,
- η) η παράβαση της υποχρέωσης εχεμύθειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του παρόντος,
- θ) η σοβαρή απείθεια,
- ι) η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων,
- ια) η παραβίαση των υποχρεώσεων του άρθρου 27 του παρόντος, καθώς και η αδικαιολόγητη προτίμηση νεότερων υποθέσεων με παραμέληση παλαιότερων,
- ιβ) η άρνηση παροχής πληροφόρησης στους πολίτες και τις αρχές,
- ιγ) η μη έγκαιρη απάντηση σε αιτήσεις και αναφορές πολιτών σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις,

ιδ) η χρησιμοποίηση της δημοσιούπαλληλικής ιδιότητας ή πληροφοριών που κατέχει ο υπάλληλος λόγω της υπηρεσίας ή της θέσης του, για εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων του ίδιου ή τρίτων προσώπων,

ιε) η αδικαιολόγητη άρνηση προσέλευσης για ιατρική εξέταση,

ιστ) η άμεση ή μέσω τρίτου προσώπου συμμετοχή σε δημοπρασία την οποία διενεργεί επιτροπή, μέλος της οποίας είναι ο υπάλληλος ή όταν η επιτροπή αυτή υπάγεται στην αρχή στην οποία ο υπάλληλος υπηρετεί,

ιζ) η άσκηση κριτικής των πράξεων της προϊσταμένης αρχής που γίνεται δημοσίως, γραπτώς ή προφορικώς, με σκόπιμη χρήση εν γνώσει εκδήλως ανακριβών στοιχείων ή με χαρακτηριστικά απρεπείς εκφράσεις,

ιη) η άρνηση σύμπραξης, συνεργασίας, χορήγησης στοιχείων ή εγγράφων κατά τη διεξαγωγή έρευνας, επιθεώρησης ή ελέγχου από Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές, τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και τα ιδιαίτερα Σώματα και Υπηρεσίες Επιθεώρησης και Ελέγχου,

ιθ) η αδικαιολόγητα μη έγκαιρη σύνταξη ή η σύνταξη μεροληπτικής έκθεσης αξιολόγησης ή η σύνταξη έκθεσης με κρίσεις ή χαρακτηρισμούς που δεν εξειδικεύονται με αναφορά συγκεκριμένων στοιχείων,

κ) η άρνηση ή παρέλκυση εκτέλεσης υπηρεσίας,

κα) η χρησιμοποίηση τρίτων προσώπων για την απόκτηση υπηρεσιακής εύνοιας ή την πρόκληση ή ματαίωση εντολής της υπηρεσίας,

κβ) η σύναψη στενών κοινωνικών σχέσεων με πρόσωπα, με αφορμή το χειρισμό θεμάτων αρμοδιότητας του υπαλλήλου από την αντιμετώπιση των οποίων εξαρτώνται ουσιώδη συμφέροντα των προσώπων αυτών,

κγ) η φθορά λόγω ασυνήθιστης χρήσης, η εγκατάλειψη ή η παράνομη χρήση πράγματος το οποίο ανήκει στην υπηρεσία,

κδ) η παράλειψη από τα πειθαρχικά όργανα δίωξης και τιμωρίας πειθαρχικού παραπτώματος, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 110 του παρόντος,

κε) η άσκηση εργασίας ή έργου με αμοιβή χωρίς προηγούμενη άδεια της υπηρεσίας,

κστ) η απλή απείθεια,

κζ) η μη τήρηση του ωραρίου από τον υπάλληλο και η παράλειψη του προϊσταμένου να ελέγχει την τήρηση του,

κη) η αμέλεια ή ατελής εκπλήρωση του υπηρεσιακού καθήκοντος,

κθ) τα ειδικά πειθαρχικά παραπτώματα που ορίζονται στο στοιχείο α` της παραγράφου 4 του άρθρου 117 του παρόντος νόμου,

λ) το ειδικό πειθαρχικό παράπτωμα που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 130 του παρόντος νόμου,

λα) το ειδικό πειθαρχικό παράπτωμα που προβλέπεται στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 144 του παρόντος νόμου,

λβ) το ειδικό πειθαρχικό παράπτωμα που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου τρίτου του παρόντος νόμου.

λγ) το ειδικό πειθαρχικό παράπτωμα της μη απογραφής του υπαλλήλου εντός της οριζόμενης προθεσμίας εφόσον απαιτείται σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 3 της υπ' αριθμ. ΔΙΠΙΔΔ/Β2/2οικ. 21634 απόφασης του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως ισχύει.

2. Διατάξεις που ορίζουν ειδικά πειθαρχικά παραπτώματα διατηρούνται σε ισχύ.»

Άρθρο 109 του ΔΚ

Πειθαρχικές ποινές

1. Οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται στους υπαλλήλους είναι:

- α) η έγγραφη επίπληξη,
- β) το πρόστιμο έως τις αποδοχές δώδεκα (12) μηνών,
- γ) η στέρηση του δικαιώματος για προαγωγή από ένα (1) έως πέντε (5) έτη,
- δ) η στέρηση του δικαιώματος συμμετοχής σε διαδικασία επιλογής προϊσταμένου οργανικής μονάδας οποιουδήποτε επιπέδου από ένα (1) έως πέντε (5) έτη,
- ε) η αφαίρεση της άσκησης των καθηκόντων προϊσταμένου οργανικής μονάδας οποιουδήποτε επιπέδου για τη θητεία ή το υπόλοιπο της,
- στ) ο υποβιβασμός έως δύο (2) βαθμούς.
- ζ) η προσωρινή παύση από τρεις (3) έως δώδεκα (12) μήνες με πλήρη στέρηση των αποδοχών και
- η) η οριστική παύση.

2. Για την επιβολή οποιασδήποτε πειθαρχικής ποινής σε υπάλληλο συνεκτιμώνται οι ιδιαιτέρες συνθήκες τέλεσης του παραπτώματος, η εν γένει προσωπικότητα του υπαλλήλου, καθώς και η υπηρεσιακή του εικόνα όπως προκύπτει από το προσωπικό του μητρώο και τηρείται η αρχή της αναλογικότητας.

3. Όταν επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές των περιπτώσεων γ' έως ζ της παραγράφου 1 και συντρέχουν επιβαρυντικές περιστάσεις, το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να επιβάλει επιπλέον διοικητική κύρωση από 3.000 έως 30.000 ευρώ. Όταν επιβάλλεται η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης και πρόκειται για πειθαρχικά παραπτώματα των περιπτώσεων δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 107 του παρόντος που σχετίζονται με οικονομικό αντικείμενο, το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να επιβάλει επιπλέον διοικητική κύρωση από 10.000 έως 100.000 ευρώ.

4. Η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης μπορεί να επιβληθεί στον υπάλληλο και αν: α) κατά την

προηγούμενη της διάπραξης του παραπτώματος πενταετία είχαν επιβληθεί σε αυτόν τρεις (3) τουλάχιστον πειθαρχικές ποινές ανώτερες του προστίμου αποδοχών ενός (1) μηνός ή β) κατά την προηγούμενη της διάπραξης του παραπτώματος τριετία είχε τιμωρηθεί για το ίδιο παράπτωμα με ποινή ανώτερη του προστίμου αποδοχών ενός (1) μηνός.

5.α. Για τα παραπτώματα των περιπτώσεων α', γ', δ', θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 107 δεν μπορεί να επιβληθεί ποινή κατώτερη του υποβιβασμού. Για το παράπτωμα της περίπτωσης ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 107 δεν μπορεί να επιβληθεί ποινή κατώτερη του υποβιβασμού εφόσον η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των υπηρεσιακών καθηκόντων υπερβαίνει τις είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες συνεχώς ή τις τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες σε διάστημα ενός (1) έτους.

β. Για τα παραπτώματα των περιπτώσεων ιδ', ιε', ιστ', ιη', ιθ', κα', κβ', κδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 107 δεν μπορεί να επιβληθεί ποινή κατώτερη του προστίμου.

γ. Για τα λοιπά παραπτώματα μπορεί να επιβληθεί οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή."

Άρθρο 114 του ΔΚ

Σχέση της πειθαρχικής διαδικασίας με την ποινική δίκη

«1. Η πειθαρχική διαδικασία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την ποινική ή άλλη δίκη.

2. Η ποινική δίκη δεν αναστέλλει την πειθαρχική διαδικασία. Το πειθαρχικό όργανο όμως μπορεί με απόφασή του, η οποία είναι ελευθέρως ανακλητή, να διατάξει, για εξαιρετικούς λόγους, την αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας, η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει το ένα (1) έτος. Αναστολή δεν επιτρέπεται σε περίπτωση που το πειθαρχικό παράπτωμα προκάλεσε δημόσιο σκάνδαλο ή θίγει σοβαρά το κύρος της υπηρεσίας.

3. Το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από την κρίση που περιέχεται σε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή σε αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα, μόνο ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος.

4. Αν μετά την έκδοση πειθαρχικής απόφασης με την οποία απαλλάσσεται ο υπάλληλος ή επιβάλλεται ποινή κατώτερη από την οριστική παύση, εκδοθεί αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνονται πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση παραπτώματος της περίπτωσης α' της παραγράφου 5 του άρθρου 109 του παρόντος, η πειθαρχική διαδικασία επαναλαμβάνεται με την διαδικασία του άρθρου 143. Επίσης επαναλαμβάνεται η πειθαρχική διαδικασία, αν μετά την έκδοση καταδικαστικής πειθαρχικής απόφασης με την οποία επιβάλλεται οποιαδήποτε ποινή, εκδοθεί αμετάκλητη αθωωτική ποινική απόφαση ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα για την πράξη ή παράλειψη, για την οποία τιμωρήθηκε πειθαρχικά ο υπάλληλος.

5. Η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας επιτρέπεται και όταν έχει εκδοθεί καταδικαστική πειθαρχική απόφαση, χωρίς να έχει λάβει υπόψη καταδικαστική ποινική απόφαση που προηγήθηκε.

6. Ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών έχει υποχρέωση να ανακοινώνει αμέσως στην προϊσταμένη αρχή του υπαλλήλου κάθε ποινική δίωξη που ασκείται κατ' αυτού. Ο Γραμματέας του Δικαστηρίου ή του δικαστικού συμβουλίου υποχρεούται να ανακοινώνει αμέσως στην ίδια αρχή τα παραπεμπτικά ή απαλλακτικά βουλεύματα σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας καθώς και τις εκδιδόμενες σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας, καταδικαστικές ή αθωωτικές αποφάσεις κατά του υπαλλήλου. Σε περίπτωση εγκλεισμού σε σωφρονιστικό κατάστημα, ο διευθυντής φυλακών γνωστοποιεί τούτο, χωρίς καθυστέρηση, στην προϊσταμένη αρχή του υπαλλήλου.

Με την επιφύλαξη των καταδικαστικών αποφάσεων όπου η άσκηση της πειθαρχικής δίωξης είναι υποχρεωτική, τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα οφείλουν εντός είκοσι (20) ημερών μετά την ως άνω ενημέρωσή τους να αποφαινόμενοι αιτιολογημένα για την άσκηση ή μη πειθαρχικής δίωξης σε βάρος του υπαλλήλου.»

Άρθρο 116 του ΔΚ

Πειθαρχικά όργανα

«Πειθαρχική εξουσία στους υπαλλήλους ασκούν :

- α) οι πειθαρχικώς προϊστάμενοί τους,
- β) το διοικητικό συμβούλιο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για τους υπαλλήλους του νομικού προσώπου,
- γ) το πειθαρχικό συμβούλιο του οικείου φορέα,
- δ) το πειθαρχικό συμβούλιο του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για τις περιπτώσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 117 του παρόντος,
- ε) το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο,
- στ) ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης,
- ζ) το Διοικητικό Εφετείο και
- η) το Συμβούλιο της Επικρατείας.»

Άρθρο 117 του ΔΚ

Πειθαρχικώς προϊστάμενοι

1. Πειθαρχικώς προϊστάμενοι των υπαλλήλων των κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα τους είναι:

- α) ο Υπουργός,
- β) ο Γενικός Γραμματέας Υπουργείου ή Γενικής Γραμματείας,
- γ) ο Γενικός Γραμματέας αυτοτελούς υπηρεσίας,
- δ) ο Γενικός Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης,
- ε) ο Ειδικός Γραμματέας,
- στ) ο Ελεγκτής Νομιμότητας,
- ζ) ο προϊστάμενος γενικής διεύθυνσης,
- η) ο προϊστάμενος διεύθυνσης.

2. Επίσης πειθαρχικώς προϊστάμενοι είναι:

- α) Ο αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων και οι αρχηγοί του στρατού, του ναυτικού και της αεροπορίας, των σωμάτων ασφαλείας και του λιμενικού σώματος για τους πολιτικούς υπαλλήλους που υπάγονται σε αυτούς.
- β) Οι διοικητές μονάδων και σχολών των ενόπλων δυνάμεων, των σωμάτων ασφαλείας και του λιμενικού σώματος για τους πολιτικούς υπαλλήλους που υπάγονται σε αυτούς.
- γ) Οι διευθυντές καταστημάτων ή οι προϊστάμενοι υπηρεσιών εφόσον είναι ανώτατοι ή ανώτεροι αξιωματικοί, για τους πολιτικούς υπαλλήλους που υπάγονται σε αυτούς.
- δ) Ο διοικητής του Αγίου Όρους για όλους τους πολιτικούς υπαλλήλους που υπάγονται στην αρμοδιότητα του.
- ε) Ο πρόεδρος ή ο επικεφαλής ανεξάρτητης διοικητικής αρχής για τους υπαλλήλους της.

3. Πειθαρχικώς προϊστάμενοι για τους υπαλλήλους νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου είναι:

- α) Ο διοικητής ή ο πρόεδρος του συλλογικού οργάνου, ο οποίος ασκεί διοίκηση, ο υποδιοικητής, ο γενικός γραμματέας ή ο αναπληρωτής γενικός γραμματέας, για όλους τους υπαλλήλους του νομικού προσώπου.
- β) Ο πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών για τους υπαλλήλους της.
- γ) Ο πρύτανης ΑΕΙ για όλους τους υπαλλήλους αυτού και ο κοσμήτορας σχολής ΑΕΙ για τους υπαλλήλους που υπάγονται σε αυτόν.
- δ) Ο προϊστάμενος γενικής διεύθυνσης ή ο προϊστάμενος διεύθυνσης για τους υπαλλήλους που υπάγονται σε αυτούς.

4. Πειθαρχική εξουσία μπορεί να ασκεί και ο Υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης:

- α) στους υπαλλήλους του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για ανάρμοστη συμπεριφορά προς τους πολίτες, αδικαιολόγητη μη εξυπηρέτηση τους, μη έγκαιρη διεκπεραίωση των υποθέσεων τους, άρνηση συνεργασίας με τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.), παράλειψη ανάρτησης ή πλημμελή ανάρτηση πράξεων που προβλέπονται από την παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3861/2010 και μη εφαρμογή των περί απλούστευσης των διαδικασιών και

καταπολέμησης της γραφειοκρατίας διατάξεων,

β) στους υπαλλήλους των Κ.Ε.Π. για οποιοδήποτε πειθαρχικό παράπτωμα. Ειδικά για τους υπαλλήλους των Κ.Ε.Π. που ανήκουν στους ΟΤΑ ο Υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί να ασκεί πειθαρχική δίωξη ενώπιον του αρμοδίου οργάνου κατά την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 118 του ΔΚ

Αρμοδιότητα πειθαρχικώς προϊσταμένων

1. Όλοι οι πειθαρχικώς προϊστάμενοι μπορούν να επιβάλουν την ποινή της έγγραφης επίπληξης. Την ποινή του προστίμου μπορούν να επιβάλλουν οι εξής με τις πιο κάτω διακρίσεις:

α) Ο Υπουργός έως και τις αποδοχές τριών (3) μηνών.

β) Ο Γενικός Γραμματέας Υπουργείου ή Γενικής Γραμματείας ή αυτοτελούς υπηρεσίας, ο Γενικός Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο Ειδικός Γραμματέας, ο Ελεγκτής Νομιμότητας, ο αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων και οι αρχηγοί του στρατού ξηράς, του ναυτικού και της αεροπορίας, των σωμάτων ασφαλείας και του λιμενικού σώματος έως και τις αποδοχές δύο (2) μηνών.

γ) Οι διοικητές μονάδων και σχολών των ενόπλων δυνάμεων, των σωμάτων ασφαλείας και του λιμενικού σώματος, οι διευθυντές καταστημάτων και οι προϊστάμενοι στρατιωτικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών των σωμάτων ασφαλείας ή του λιμενικού σώματος αν είναι ανώτατοι αξιωματικοί έως και τις αποδοχές ενός (1) μηνός και αν είναι ανώτεροι έως και το ένα δεύτερο των μηνιαίων αποδοχών.

δ) Ο διοικητής του Αγίου Όρους, ο πρόεδρος ή ο επικεφαλής ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, ο διοικητής ή ο πρόεδρος συλλογικού οργάνου, ο οποίος ασκεί διοίκηση, ο υποδιοικητής, ο γενικός γραμματέας ή ο αναπληρωτής γενικός γραμματέας νομικού προσώπου έως και τις αποδοχές ενός (1) μηνός.

ε) Ο πρόεδρος ΑΕΙ έως και τις αποδοχές ενός (1) μηνός. Ο κοσμήτορας σχολής ΑΕΙ, έως και τα δύο τρίτα των μηνιαίων αποδοχών.

στ) Ο προϊστάμενος γενικής διεύθυνσης έως και τα δύο τρίτα των μηνιαίων αποδοχών.

ζ) Ο προϊστάμενος διεύθυνσης έως και το ένα τέταρτο των μηνιαίων αποδοχών.

2. Η αρμοδιότητα των πειθαρχικώς προϊσταμένων είναι αμεταβίβαστη, εκτός εάν από διάταξη νόμου προβλέπεται διαφορετικά.

3. Αρμόδιος πειθαρχικώς προϊστάμενος είναι εκείνος στον οποίο υπάγεται οργανικά ο υπάλληλος κατά το χρόνο τέλεσης του παραπτώματος, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 117. Αν ο υπάλληλος υπηρετεί σε άλλη υπηρεσία από αυτή της οργανικής του θέσης, αρμόδιος πειθαρχικώς προϊστάμενος είναι ο προϊστάμενος της υπηρεσίας στην οποία υπηρετεί ο

υπάλληλος κατά το χρόνο τέλεσης του πειθαρχικού παραπτώματος, εφόσον το πειθαρχικό παράπτωμα σχετίζεται με την άσκηση καθηκόντων του στην υπηρεσία αυτή.

4. Οι πειθαρχικώς προϊστάμενοι και το διοικητικό συμβούλιο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου επιλαμβάνονται αυτεπαγγέλτως.

5. Αν έχουν επιληφθεί αρμοδίως περισσότεροι πειθαρχικώς προϊστάμενοι, η πειθαρχική διαδικασία συνεχίζεται μόνο από εκείνον που κάλεσε πρώτος σε απολογία τον υπάλληλο. Ο ανώτερος πειθαρχικώς προϊστάμενος ή το διοικητικό συμβούλιο νομικού προσώπου έχουν, σε κάθε περίπτωση, δικαίωμα να ζητήσουν την παραπομπή σε αυτούς της πειθαρχικής υπόθεσης, εφόσον δεν έχει εκδοθεί πειθαρχική απόφαση. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 117 του παρόντος ο Υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης νοείται ως ανώτερος πειθαρχικώς προϊστάμενος.

6. Αν ο πειθαρχικώς προϊστάμενος, ο οποίος έχει επιληφθεί, κρίνει ότι το παράπτωμα επισύρει ποινή ανώτερη της αρμοδιότητάς του, παραπέμπει την υπόθεση σε οποιονδήποτε ανώτερο αυτού πειθαρχικώς προϊστάμενο μέχρι και τον Υπουργό ή και το διοικητικό συμβούλιο του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, αν πρόκειται για υπάλληλο του νομικού προσώπου. Αν και ο Υπουργός ή το διοικητικό συμβούλιο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου κρίνει ότι η προσήκουσα ποινή είναι ανώτερη και της δικής του αρμοδιότητάς του, παραπέμπει το θέμα στο πειθαρχικό συμβούλιο. Στην περίπτωση της παραγράφου 4 του άρθρου 117 του παρόντος η παραπομπή γίνεται στο πειθαρχικό συμβούλιο του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Άρθρο 120 του ΔΚ

Αρμοδιότητα πειθαρχικών συμβουλίων

1. Τα πειθαρχικά συμβούλια μπορεί να επιβάλουν οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή. Τα πειθαρχικά συμβούλια κρίνουν σε πρώτο βαθμό ύστερα από παραπομπή της υπόθεσης σε αυτά και σε δεύτερο βαθμό ύστερα από άσκηση ένστασης κατά αποφάσεων πειθαρχικών προϊσταμένων. Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφαινεται σε δεύτερο βαθμό ύστερα από ένσταση κατά αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων και σε πρώτο βαθμό για την εκδίκαση του παραπτώματος της παραγράφου 2 του άρθρου 122 του παρόντος. Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο είναι το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο των ανωτάτων υπαλλήλων του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., το οποίο κρίνει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

2. Αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο είναι το συμβούλιο της υπηρεσίας στην οποία υπάγεται οργανικά ο υπάλληλος κατά το χρόνο τέλεσης του παραπτώματος, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 117 του παρόντος. Προκειμένου για υπάλληλο ο οποίος κατά το

χρόνο τέλεσης του παραπτώματος υπηρετεί με οποιαδήποτε υπηρεσιακή σχέση ή κατάσταση σε άλλη υπηρεσία, αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο είναι το συμβούλιο της υπηρεσίας στην οποία υπηρετεί εφόσον το πειθαρχικό παράπτωμα σχετίζεται με την άσκηση των καθηκόντων του στην υπηρεσία αυτή.

3. Συγκρούσεις αρμοδιότητας μεταξύ περισσότερων πειθαρχικών συμβουλίων για την κρίση του ίδιου παραπτώματος αίρονται από τον πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Οι καταφατικές συγκρούσεις αίρονται, εφόσον δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση ενός τουλάχιστον από τα συμβούλια που έχουν επιληφθεί. Οι αποφαιτικές συγκρούσεις αίρονται, εφόσον οι αποφάσεις δύο τουλάχιστον συμβουλίων που έχουν κηρυχθεί αναρμόδια, είναι τελεσίδικες. Για την άρση απαιτείται αίτηση της υπηρεσίας ή του υπαλλήλου. Αν πρόκειται για καταφατική σύγκρουση, την άρση μπορεί να τη ζητήσει και ο πρόεδρος ενός από τα πειθαρχικά συμβούλια που έχουν επιληφθεί.

Άρθρο 125 του ΔΚ

Προκαταρκτική εξέταση

1. Προκαταρκτική εξέταση είναι η άτυπη συλλογή και καταγραφή στοιχείων για να διαπιστωθεί η τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος και οι συνθήκες τέλεσης του.

2. Προκαταρκτική εξέταση μπορεί να ενεργήσει ή να διατάξει κάθε πειθαρχικώς προϊστάμενος του υπαλλήλου. Η προκαταρκτική εξέταση περατώνεται εντός μηνός από την ημερομηνία κατά την οποία ο πειθαρχικώς προϊστάμενος έλαβε γνώση των περιστατικών, που πιθανόν συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα ή, αν η προκαταρκτική εξέταση διεξάγεται από υπάλληλο ύστερα από εντολή του πειθαρχικώς προϊσταμένου, από την ημερομηνία που κοινοποιήθηκε στον υπάλληλο η απόφαση της ανάθεσης της.

3. Αν αυτός που ενεργεί προκαταρκτική εξέταση κρίνει, με βάση τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί, ότι δεν συντρέχει περίπτωση πειθαρχικής δίωξης, περατώνει την εξέταση με αιτιολογημένη έκθεση του. Στην περίπτωση αυτή δεν αποκλείεται η ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης από ανώτερο πειθαρχικώς προϊστάμενο. Αν, αντιθέτως, αυτός που ενεργεί προκαταρκτική εξέταση κρίνει ότι έχει διαπραχθεί πειθαρχικό παράπτωμα, το οποίο τιμωρείται με ποινή της αρμοδιότητας του, καλεί τον υπάλληλο σε απολογία σύμφωνα με το άρθρο 134 του παρόντος. Αν κρίνει, είτε πριν από την κλήση του υπαλλήλου σε απολογία είτε μετά την απολογία του, ότι δικαιολογείται η επιβολή βαρύτερης ποινής, ενεργεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 118 του παρόντος. Αν, τέλος, κρίνει ότι το πειθαρχικό παράπτωμα χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση, διατάσσει την ενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης.

4. Κατά την προκαταρκτική εξέταση που ενεργείται για υποθέσεις σχετικές με τις αξιόποινες πράξεις

των άρθρων 159, 159Α, 235, 236, 237 και 237Α του Ποινικού Κώδικα, προστατεύεται πλήρως η ανωνυμία των υπαλλήλων, οι οποίοι, χωρίς να εμπλέκονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στην τέλεση των ως άνω πράξεων ή να αποβλέπουν σε ίδιον όφελος, συμβάλλουν ουσιωδώς, με τις πληροφορίες που παρέχουν, στην αποκάλυψη και δίωξη τους, ακόμα και αν αυτοί δεν έχουν χαρακτηριστεί ως μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος κατά το άρθρο 45Β του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξετάσεως η ανωνυμία του υπαλλήλου προστατεύεται εφόσον αυτός υπάγεται στο καθεστώς της παραγράφου 7 του άρθρου 9 του ν. 2928/2001.

Άρθρο 126 του ΔΚ

Ένορκη διοικητική εξέταση

1. Ένορκη διοικητική εξέταση (Ε.Δ.Ε.) ενεργείται κάθε φορά που η υπηρεσία έχει σοβαρές υπόνοιες ή σαφείς ενδείξεις για τη διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος. Η εξέταση αυτή αποσκοπεί στη συλλογή στοιχείων για τη διαπίστωση της τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος και τον προσδιορισμό των προσώπων που τυχόν ευθύνονται, καθώς και στη διερεύνηση των συνθηκών κάτω από τις οποίες αυτό έχει τελεστεί. Η ένορκη διοικητική εξέταση δεν συνιστά έναρξη πειθαρχικής δίωξης.

2. Η ένορκη διοικητική εξέταση διατάσσεται από οποιονδήποτε πειθαρχικώς προϊστάμενο και ενεργείται από μόνιμο υπάλληλο με βαθμό τουλάχιστον Γ' του ίδιου Υπουργείου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και σε καμία περίπτωση κατώτερου βαθμού εκείνου στον οποίο αποδίδεται η πράξη. Η ενέργεια της ένορκης διοικητικής εξέτασης μπορεί να ανατίθεται και σε μόνιμο δημόσιο υπάλληλο τουλάχιστον με βαθμό Γ' άλλου Υπουργείου ή, προκειμένου για νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, του Υπουργείου που το εποπτεύει. Η ένορκη διοικητική εξέταση περατώνεται εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία που κοινοποιήθηκε στον υπάλληλο η απόφαση ανάθεσης διεξαγωγής της. Ο υπάλληλος, ο οποίος διεξάγει την ένορκη διοικητική εξέταση, μπορεί να ζητήσει, με πλήρως αιτιολογημένη αίτηση του, παράταση της προθεσμίας αυτής έως ένα μήνα. Αν ο υπάλληλος, στον οποίο αποδίδεται η διάπραξη του πειθαρχικού παραπτώματος, είναι προϊστάμενος οργανικής μονάδας οποιουδήποτε επιπέδου, η εντολή για διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης ανατίθεται σε προϊστάμενο τουλάχιστον ίδιου επιπέδου οργανικής μονάδας.

3. Κατά την εξέταση του υπαλλήλου, στον οποίο αποδίδεται η διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 130 παράγραφος 3 και 132 του παρόντος.

4. Η ένορκη διοικητική εξέταση ολοκληρώνεται με την υποβολή αιτιολογημένης έκθεσης του υπαλλήλου που την ενεργεί. Η έκθεση αυτή υποβάλλεται, με όλα τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, στον πειθαρχικώς προϊστάμενο ο οποίος διέταξε τη διενέργεια της εξέτασης. Εφόσον με την έκθεση

διαπιστώνεται η διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος από συγκεκριμένο υπάλληλο, ο πειθαρχικώς προϊστάμενος υποχρεούται να ασκήσει πειθαρχική δίωξη.

5. Διατάξεις που προβλέπουν τη διενέργεια ένορκων διοικητικών εξετάσεων οποιασδήποτε μορφής από ειδικά όργανα δεν θίγονται.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 5, 7 και 8 του άρθρου 127, καθώς και οι διατάξεις των άρθρων 129 και 131 του παρόντος, εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 127 του ΔΚ

Πειθαρχική ανάκριση

1. Πειθαρχική ανάκριση διεξάγεται υποχρεωτικά κατά τη διαδικασία ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου. Κατ' εξαίρεση δεν είναι υποχρεωτική η ανάκριση στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση του πειθαρχικού παραπτώματος προκύπτουν από το φάκελο κατά τρόπο αναμφισβήτητο,

β) όταν ο υπάλληλος ομολογεί με την απολογία του κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση ότι διέπραξε το πειθαρχικό παράπτωμα,

γ) όταν ο υπάλληλος συλλαμβάνεται επ' αυτοφώρω κατά τη διάπραξη ποινικού αδικήματος που αποτελεί συγχρόνως και πειθαρχικό παράπτωμα,

δ) όταν έχει προηγηθεί ανάκριση ή προανάκριση συμφώνως με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για ποινικό αδίκημα που αποτελεί και πειθαρχικό παράπτωμα,

ε) όταν έχει διενεργηθεί, πριν την έκδοση του παραπεμπτηρίου εγγράφου, Ε.Δ.Ε. ή άλλη ένορκη εξέταση κατά την οποία διαπιστώθηκε διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος από συγκεκριμένο υπάλληλο. Το ίδιο ισχύει όταν η διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος προκύπτει από έκθεση δικαστικού οργάνου ή άλλου ελεγκτικού οργάνου της διοίκησης.

2. Η πειθαρχική ανάκριση διεξάγεται από υπάλληλο τουλάχιστον ομοιόβαθμο του διωκόμενου που μπορεί να είναι και μέλος του πειθαρχικού συμβουλίου. Αν σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου δεν υπάρχει επαρκής αριθμός υπαλλήλων που να πληροί την ανωτέρω προϋπόθεση, η διεξαγωγή της πειθαρχικής ανάκρισης ανατίθεται σε υπάλληλο του εποπτεύοντος Υπουργείου.

3. Δεν ενεργούν πειθαρχική ανάκριση: α) τα πρόσωπα στα οποία αποδίδεται το πειθαρχικό παράπτωμα, β) οι πειθαρχικώς προϊστάμενοι που έχουν εκδώσει την πειθαρχική απόφαση η οποία κρίνεται κατ' ένσταση, γ) τα πρόσωπα που έχουν ενεργήσει ένορκη διοικητική εξέταση και δ) τα πρόσωπα που έχουν ασκήσει την πειθαρχική δίωξη. Ο εγκαλούμενος μπορεί να ζητήσει με έγγραφη αίτηση μέσα σε τρεις (3) ημέρες από την κλήση του για εξέταση την εξαίρεση εκείνου που διεξάγει την ανάκριση. Στην αίτηση πρέπει να εκτίθενται κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο οι λόγοι της εξαίρεσης και να αναφέρονται τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνονται οι προβαλλόμενοι ισχυρισμοί.

Για την αίτηση εξαίρεσης αποφασίζει το πειθαρχικό συμβούλιο χωρίς τη συμμετοχή εκείνου, του οποίου ζητείται η εξαίρεση, που αναπληρώνεται νομίμως. Αν η αίτηση γίνει δεκτή, οι ανακριτικές πράξεις που στο μεταξύ ενεργήθηκαν, είναι άκυρες και επαναλαμβάνονται εξ αρχής.

4. Όποιος διεξάγει ανάκριση δικαιούται να ενεργήσει ανακριτικές πράξεις και εκτός της έδρας του. Επίσης, δικαιούται να ζητήσει την ενέργεια ανακριτικών πράξεων και εκτός της έδρας του από οποιαδήποτε διοικητική αρχή.

5. Η πειθαρχική ανάκριση είναι μυστική.

6. Η πειθαρχική ανάκριση περατώνεται εντός μηνός από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής απόφασης του πειθαρχικού συμβουλίου στον υπάλληλο, που θα τη διενεργήσει, ο οποίος μπορεί να ζητήσει με πλήρως αιτιολογημένη αίτηση του, παράταση της προθεσμίας αυτής. Η παράταση αυτή δεν υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα.

7. Η πειθαρχική ανάκριση μπορεί να επεκταθεί στην έρευνα και άλλων παραπτωμάτων του ίδιου υπαλλήλου εφόσον προκύπτουν επαρκή στοιχεία.

8. Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος ο οποίος ορίζεται από τον ενεργούντα την ανάκριση.

Άρθρο 134 του ΔΚ

Κλήση σε Απολογία

" 1. Πειθαρχική ποινή δεν επιβάλλεται, εάν ο υπάλληλος δεν κληθεί προηγουμένως σε απολογία. Η εξέταση του διωκομένου κατά το στάδιο της ένορκης διοικητικής εξέτασης ή της πειθαρχικής ανάκρισης δεν αναπληρώνει την κλήση σε απολογία.

2. Στην κλήση σε απολογία καθορίζεται σαφώς το αποδιδόμενο πειθαρχικό παράπτωμα και τάσσεται εύλογη προθεσμία για απολογία. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι βραχύτερη από δύο (2) ημέρες, όταν ο υπάλληλος καλείται σε απολογία από τον πειθαρχικώς προϊστάμενο και από τρεις (3) ημέρες όταν αυτός καλείται από συμβούλιο. Η προθεσμία για απολογία μπορεί να παραταθεί μία μόνο φορά και έως το τριπλάσιο της αρχικής προθεσμίας μετά από αιτιολογημένη έγγραφη αίτηση του διωκομένου. Εκπρόθεσμη απολογία λαμβάνεται υποχρεωτικώς υπόψη, εφόσον υποβάλλεται πριν από την έκδοση της απόφασης.

Η παράλειψη της κλήσης σε απολογία καλύπτεται από την υποβολή έγγραφης απολογίας.

3. Όταν μετά την κλήση του διωκομένου σε απολογία ακολουθεί παραπομπή σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 118 του παρόντος σε ανώτερο πειθαρχικώς προϊστάμενο ή στο πειθαρχικό συμβούλιο ή στα όργανα του άρθρου 119 του παρόντος, δεν απαιτείται νέα κλήση σε απολογία.

4. Μετά την κλήση σε απολογία η υπόθεση περατούται με την έκδοση απόφασης.

Άρθρο 135 του ΔΚ

Απολογία

1. Η απολογία υποβάλλεται εγγράφως. Ενώπιον συλλογικού πειθαρχικού οργάνου επιτρέπεται στον διωκόμενο και η προφορική συμπληρωματική απολογία.
2. Η απολογία παραδίδεται με απόδειξη στο όργανο το οποίο καλεί σε απολογία. Μπορεί όμως και να αποσταλεί ταχυδρομικώς με συστημένη επιστολή. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου το εμπρόθεσμο της υποβολής της κρίνεται από το χρόνο της ταχυδρόμησης.
3. Πριν από την απολογία ο διωκόμενος έχει δικαίωμα να λάβει γνώση και αντίγραφα, με δαπάνες του, του φακέλου της πειθαρχικής υπόθεσης. Το γεγονός ότι έλαβε γνώση αποδεικνύεται με πράξη η οποία υπογράφεται από τον υπάλληλο, ο οποίος τηρεί το φάκελο και τον διωκόμενο ή μόνο από τον πρώτο, αν ο δεύτερος αρνηθεί να υπογράψει. Αν ο διωκόμενος υπάλληλος δεν υπηρετεί στην έδρα του οργάνου που τον καλεί σε απολογία, του χορηγείται σχετική άδεια.
4. Με την απολογία του ο υπάλληλος έχει δικαίωμα να ζητήσει εύλογη προθεσμία για να υποβάλει έγγραφα στοιχεία. Η παροχή της προθεσμίας και η διάρκεια της εναπόκειται στην κρίση του οργάνου το οποίο τον καλεί σε απολογία.

Άρθρο 136 του ΔΚ

Προσδιορισμός ημέρας συνεδρίασης

Παράσταση διωκομένου

1. Μετά την υποβολή της απολογίας ή την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής της ο πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου προσδιορίζει με πράξη του την ημέρα κατά την οποία θα συζητηθεί η υπόθεση. Η ημέρα, η ώρα και ο τόπος της συνεδρίασης κοινοποιούνται κατά το άρθρο 138 στον διωκόμενο πριν από τέσσερις (4) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες.
2. Ο διωκόμενος υπάλληλος έχει δικαίωμα να παραστεί είτε αυτοπροσώπως είτε δια ή μετά πληρεξουσίου δικηγόρου ενώπιον των πειθαρχικών συμβουλίων και των διοικητικών συμβουλίων των Ν.Π.Δ.Δ.. Η μη προσέλευση του διωκομένου δεν εμποδίζει την πρόοδο της διαδικασίας.
3. Αν το πειθαρχικό συμβούλιο κρίνει ανεπαρκή τα αποδεικτικά στοιχεία, αναβάλλει την κρίση της υπόθεσης και διατάσσει συμπληρωματική ανάκριση.
4. Η υπηρεσία του διωκομένου υποχρεούται να του χορηγεί ανάλογη άδεια για να προσέλθει ενώπιον συλλογικού πειθαρχικού οργάνου κατά την κρίση της υπόθεσης του.

Άρθρο 139 του ΔΚ

Εκτίμηση αποδείξεων

1. Το πειθαρχικό όργανο εκτιμά ελευθέρως τις αποδείξεις. Για να μορφώσει την κρίση του, μπορεί να λάβει υπόψη του και αποδεικτικά στοιχεία που δεν προκύπτουν από την πειθαρχική διαδικασία αλλά από άλλη νόμιμη διαδικασία, εφόσον έλαβε γνώση τους ο διωκόμενος.
2. Συναφή πειθαρχικά παραπτώματα, τα οποία διαπιστώνονται κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της ίδιας πειθαρχικής κρίσης μόνον εφόσον ο διωκόμενος κληθεί σε απολογία και γι' αυτά.
3. Η κρίση πρέπει να στηρίζεται σε αποδεδειγμένα πραγματικά γεγονότα και να είναι ειδικώς αιτιολογημένη.

Άρθρο 140 του ΔΚ

Πειθαρχική απόφαση

1. Η πειθαρχική απόφαση διατυπώνεται εγγράφως.
 2. Στην απόφαση μνημονεύονται:
 - α) ο τόπος και ο χρόνος έκδοσης της,
 - β) το ονοματεπώνυμο, η ιδιότητα και ο βαθμός του μονομελούς πειθαρχικού οργάνου ή των μελών του συλλογικού πειθαρχικού οργάνου,
 - γ) το ονοματεπώνυμο, η ιδιότητα και ο βαθμός του κρινόμενου,
 - δ) τα πραγματικά περιστατικά και στοιχεία που συνιστούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του πειθαρχικού παραπτώματος, προσδιορισμένα κατά τόπο και χρόνο,
 - ε) η υποβολή ή όχι απολογίας,
 - στ) η αιτιολογία της απόφασης,
 - ζ) η γνώμη των μελών του συλλογικού οργάνου που μειοψήφησαν και
 - η) η απαλλαγή του κρινόμενου ή η ποινή που του επιβάλλεται.
- Αν η πειθαρχική απόφαση περί της ενοχής του διωκόμενου λαμβάνεται κατά πλειοψηφία, όλα τα μέλη του πειθαρχικού συμβουλίου ψηφίζουν για την επιβλητέα ποινή. Λευκή ψήφος ή αποχή από την ψηφοφορία δεν επιτρέπεται. Η παράλειψη των στοιχείων που αναφέρονται στα εδάφια α', β' και γ' εκτός του ονοματεπώνυμου, δεν συνεπάγεται ακυρότητα της απόφασης, εφόσον αυτά προκύπτουν από το φάκελο της υπόθεσης.
3. Η πειθαρχική απόφαση υπογράφεται από το όργανο που την εκδίδει. Όταν αυτή εκδίδεται από συλλογικό όργανο, υπογράφεται από τον πρόεδρο και τον γραμματέα.

4. Η πειθαρχική απόφαση κοινοποιείται σε αντίγραφο με τη φροντίδα της υπηρεσίας στον υπάλληλο και γνωστοποιείται στα όργανα που δικαιούνται να ασκήσουν ένσταση. Η κοινοποίηση της απόφασης στον υπάλληλο ενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138 του παρόντος. Στον υπάλληλο γνωστοποιείται επίσης η τυχόν δυνατότητα ασκήσεως ενστάσεως ή προσφυγής, κατά περίπτωση, ενώπιον του αρμοδίου οργάνου και η σχετική προθεσμία ασκήσεως της.
5. Η πειθαρχική απόφαση δεν ανακαλείται.

Άρθρο 141 του ΔΚ

Ένσταση

1. Οι αποφάσεις των πειθαρχικώς προϊσταμένων, εκτός αυτών που ορίζονται στο άρθρο 142 παράγραφος 2 περίπτωση α' και των συλλογικών οργάνων του άρθρου 119 του παρόντος, υπόκεινται σε ένσταση ενώπιον του αρμόδιου πειθαρχικού συμβουλίου.
2. Οι αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων που κρίνουν σε πρώτο βαθμό υπόκεινται σε ένσταση ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, από τον υπάλληλο που τιμωρήθηκε, στις περιπτώσεις επιβολής της πειθαρχικής ποινής του προστίμου αποδοχών τεσσάρων (4) μηνών και άνω μέχρι την ποινή της οριστικής παύσης, καθώς και στις περιπτώσεις επιβολής ποινής προστίμου αποδοχών από ένα (1) έως τέσσερις (4) μήνες, εφόσον κατά της απόφασης του πειθαρχικού συμβουλίου έχει ασκηθεί ένσταση υπέρ της διοίκησης. Όλες οι αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων που κρίνουν σε πρώτο βαθμό υπόκεινται σε ένσταση ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, υπέρ της διοίκησης, κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση β' της επόμενης παραγράφου.
3. Ένσταση ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου ή του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου δικαιούνται να ασκήσουν:
 - α) ο υπάλληλος που τιμωρήθηκε και
 - β) υπέρ της διοίκησης ή υπέρ του υπαλλήλου, κάθε πειθαρχικώς προϊστάμενος, οι πρόεδροι των συλλογικών οργάνων του άρθρου 119 του παρόντος, ο Υπουργός, καθώς και ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης.
4. Η ένσταση ασκείται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης ή την πλήρη γνώση αυτής από τον υπάλληλο ή από την περιέλευσή της στα όργανα που δικαιούνται να ασκήσουν ένσταση. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά είκοσι (20) ημέρες για εκείνους που διαμένουν στο εξωτερικό. Ειδικά στην περίπτωση επιβολής ποινής προστίμου αποδοχών από ένα (1) έως τέσσερις (4) μήνες, όταν ασκείται ένσταση υπέρ της διοίκησης, η προθεσμία για την άσκηση ένστασης εκ μέρους του υπαλλήλου αρχίζει από την κοινοποίηση σε αυτόν αντιγράφων της πειθαρχικής απόφασης και της ένστασης υπέρ της διοίκησης ή από την πλήρη γνώση αυτών. Αν δεν

ασκηθεί ένσταση υπέρ της διοίκησης, η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής από τον υπάλληλο ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού εφετείου αρχίζει από την κοινοποίηση σε αυτόν αντιγράφου της πειθαρχικής απόφασης που συνοδεύεται από βεβαίωση περί μη ασκήσεως ενστάσεως από τη διοίκηση ή από την πλήρη γνώση αυτών.

5. Τα πειθαρχικά συμβούλια και το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, όταν κρίνουν μετά από ένσταση του υπαλλήλου ή υπέρ του, δεν μπορούν να χειροτερεύουν τη θέση του. Όταν κρίνουν ένσταση υπέρ της διοίκησης, δεν μπορούν να επιβάλουν ελαφρότερη ποινή από αυτήν που επιβλήθηκε. Όταν ασκούνται ενστάσεις τόσο από τον υπάλληλο όσο και υπέρ της διοίκησης, το οικείο συμβούλιο τις κρίνει από κοινού και δεν δεσμεύεται ως προς την ποινή που θα επιβάλει.

6. Η προθεσμία για την άσκηση ένστασης και η άσκηση της αναστέλλουν την εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης. Το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει την άμεση εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης αν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος εκτός εάν με αυτή έχει επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης ή του υποβιβασμού. Ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων κατά το χρόνο της αναστολής διατηρούνται σε ισχύ.

7. Η ένσταση κατά των αποφάσεων των πειθαρχικώς προϊσταμένων κατατίθεται, με ποινή απαραδέκτου, στο αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο, συντασσόμενης εκθέσεως. Η ένσταση κατά αποφάσεων του πειθαρχικού συμβουλίου που έκρινε σε πρώτο βαθμό κατατίθεται, με ποινή απαραδέκτου, σε αυτό, συντασσόμενης εκθέσεως, το οποίο τη διαβιβάζει αμελλητί στο Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο με τον πλήρη φάκελο της πειθαρχικής υπόθεσης. Η ένσταση του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης αποστέλλεται σε κάθε περίπτωση με συστημένη αλληλογραφία στο αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο για τη σύνταξη εκθέσεως κατάθεσης. Ως ημερομηνία κατάθεσης λογίζεται η ημερομηνία κατάθεσης της συστημένης αλληλογραφίας από το Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης στο Ταχυδρομικό Κατάστημα.

8. Οι αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων που εκδίδονται μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ν. 4152/2013/ΦΕΚ Α' 107/9-5-2013) και επιβάλλουν τις πειθαρχικές ποινές του υποβιβασμού και της οριστικής παύσης δεν υπόκειται σε ένσταση ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου αλλά σε προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Άρθρο 142 του ΔΚ

Προσφυγή

"1. Δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας έχουν οι μόνιμοι υπάλληλοι κατά των αποφάσεων του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλουν τις

πειθαρχικές ποινές του υποβιβασμού ή της οριστικής παύσης.

2. Δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του διοικητικού εφετείου έχουν οι μόνιμοι υπάλληλοι κατά:

α) των πειθαρχικών αποφάσεων του Υπουργού, του Διοικητή του Αγίου Όρους, του προέδρου ή του επικεφαλής ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, καθώς και του διοικητή ή του προέδρου συλλογικού οργάνου, ο οποίος ασκεί τη διοίκηση νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου,

β) των αποφάσεων του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλουν οποιαδήποτε ποινή πλην της έγγραφης επίπληξης και του προστίμου των αποδοχών έως ενός (1) μηνός με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου,

γ) των αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων, όταν επιβάλλουν την πειθαρχική ποινή του προστίμου αποδοχών ενός (1) μηνός έως και τεσσάρων (4) μηνών κατά των οποίων δεν μπορούν να ασκήσουν ένσταση με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 141.

3. Δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης κατά των αποφάσεων του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλουν τις πειθαρχικές ποινές της προσωρινής παύσης και του υποβιβασμού με αίτημα την επιβολή της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης. Το αίτημα πρέπει να στηρίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία του πειθαρχικού φακέλου. Η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής αρχίζει από την περιέλευση των πειθαρχικών αποφάσεων στο γραφείο του. Η προσφυγή υπογράφεται από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και κατά τη συζήτηση παρίσταται μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Αν ο υπάλληλος έχει ασκήσει ήδη ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού εφετείου προσφυγή, κατά της απόφασης του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, που επιβάλλει σε αυτόν την πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης, ή την ασκεί ενόσω εκκρεμεί η ανωτέρω προσφυγή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, το εν λόγω δικαστήριο οφείλει να παραπέμψει την υπόθεση στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς συνεκδίκαση.

4. Η προθεσμία για την άσκηση της ανωτέρω προσφυγής αρχίζει από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης. Η προθεσμία και η άσκηση της προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του αρμόδιου Διοικητικού Εφετείου διέπονται από τις κείμενες διατάξεις με την επιφύλαξη της διάταξης της παραγράφου 4 του άρθρου 141 και των διατάξεων του πρώτου εδαφίου της επόμενης παραγράφου.

5. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκηση της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης, με εξαίρεση τις πειθαρχικές αποφάσεις που επιβάλλουν την ποινή της οριστικής παύσης ή του υποβιβασμού. Το αρμόδιο διοικητικό εφετείο μπορεί, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, με απόφαση του να αναστείλει την εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης, εφόσον πιθανολογείται ανεπανόρθωτη βλάβη του προσφεύγοντος ή ευδοκίμηση της προσφυγής, εκτός εάν λόγοι δημοσίου συμφέροντος αποκλείουν τη χορήγηση της αναστολής. Στην περίπτωση χορήγησης αναστολής, η εκδίκαση της προσφυγής γίνεται μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) μηνών από

τη χορήγηση της, άλλως η χορηγηθείσα αναστολή εκτέλεσης της πειθαρχικής απόφασης παύει να ισχύει.

6. Σε κάθε περίπτωση, η εκδίκαση της προσφυγής από το Συμβούλιο της Επικρατείας ή από το αρμόδιο διοικητικό εφετείο γίνεται μέσα σε οκτώ (8) μήνες από την περιέλευσή της στο οικείο δικαστήριο.

7. Το Συμβούλιο της Επικρατείας ή το διοικητικό εφετείο, όταν κρίνουν ύστερα από προσφυγή του υπάλληλου, δεν μπορούν να χειροτερεύσουν τη θέση του.»

Άρθρο 143 του ΔΚ

Επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας

«1. Την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 114 του παρόντος, μπορούν να ζητήσουν: α) τα όργανα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 123 του παρόντος, όταν εκδοθεί καταδικαστική ποινική απόφαση και β) ο υπάλληλος, όταν έχει εκδοθεί αθωωτική ποινική απόφαση εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) έτους από τη δημοσίευσή της.

2. Η αίτηση για την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας απευθύνεται στο αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο ή στο Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο κατά περίπτωση, στο οποίο υπαγόταν ο υπάλληλος κατά το χρόνο τέλεσης του παραπτώματος.

3. Αν έχει εκδοθεί καταδικαστική ποινική απόφαση, κατά την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας, μπορεί να επιβληθεί πειθαρχική ποινή ανώτερη από αυτήν που είχε επιβληθεί. Αν έχει εκδοθεί αθωωτική ποινική απόφαση, μπορεί να επιβληθεί ελαφρότερη ποινή ή να απαλλαγεί ο υπάλληλος. Αν ο υπάλληλος είχε τιμωρηθεί με οριστική ή προσωρινή παύση ή υποβιβασμό, το υπηρεσιακό συμβούλιο μπορεί μετά την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας και την έκδοση απόφασης του πειθαρχικού συμβουλίου να αποφασίσει και την βαθμολογική ή μισθολογική του αποκατάσταση. Αν δεν υπάρχει κενή θέση, ο υπάλληλος παραμένει υπεράριθμος και καταλαμβάνει την πρώτη θέση που κενώνεται.»

Άρθρο 146 του ΔΚ

Δαπάνες πειθαρχικής διαδικασίας

1. Η πειθαρχική διαδικασία διεξάγεται ατελώς.

2. Όταν διατάσσεται πραγματογνωμοσύνη, οι αμοιβές των πραγματογνωμόνων εκκαθαρίζονται από το πειθαρχικό όργανο και καταβάλλονται από το Δημόσιο ή το οικείο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Άρθρο 235 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ)

Δωροληψία υπαλλήλου

1. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, «οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα», ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργεια ή παράλειψη του σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή 5.000 έως 50.000 ευρώ.

Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια «ή το αθέμιτο ωφέλημα» ή το ωφέλημα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή 10.000 έως 100.000 ευρώ.

2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη του υπαιτίου αντίκειται στα καθήκοντα του, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή 15.000 έως 150.000 ευρώ. Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή το ωφέλημα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δεκαπέντε ετών και χρηματική ποινή 15.000 έως 150.000 ευρώ.

3. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, για τον εαυτό του ή για άλλον, αθέμιτη παροχή περιουσιακής φύσης, επωφελούμενος από την ιδιότητα του, «τιμωρείται με φυλάκιση», αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη.

4. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή επιθεωρητές ή πρόσωπα που έχουν την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε υπηρεσίες του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων που απαριθμούνται στο άρθρο 263Α " τιμωρούνται με φυλάκιση", αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν από αμέλεια, κατά παράβαση συγκεκριμένου υπηρεσιακού καθήκοντος, δεν απέτρεψαν πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές τους ή υπόκειται στον έλεγχο τους από την τέλεση πράξης των προηγούμενων παραγράφων.»

Άρθρο 239 του ΠΚ

Κατάχρηση εξουσίας

Υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη ή η ανάκριση αξιόποινων πράξεων: α) αν μεταχειρίστηκε παρانونώς εκβιαστικά μέσα για να πετύχει οποιαδήποτε έγγραφη ή προφορική κατάθεση κατηγορουμένου, μάρτυρα ή πραγματογνώμονα τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον

ενός έτους, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα κατά τα άρθρα 137Α και 137Β β) αν εν γνώσει του εξέθεσε σε δίωξη ή τιμωρία κάποιον αθώο ή παρέλειψε να διώξει κάποιον υπαίτιο ή προκάλεσε την απαλλαγή τους από την τιμωρία τιμωρείται με Κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Άρθρο 240 του ΠΚ

Παραβάσεις στην εκτέλεση των ποινών

1. Υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η εκτέλεση των ποινών τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον ενός μηνός αν εν γνώσει του εκτέλεσε παράνομα ποινή ή αν παρέλειψε την εκτέλεσή της.
2. Αν όμως η παράνομη εκτέλεση προήλθε από αμέλεια, επιβάλλεται Φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.

Άρθρο 241 του ΠΚ

Παραβίαση οικιακού ασύλου

Υπάλληλος που, χρησιμοποιώντας την υπαλληλική του ιδιότητα εισέρχεται στην κατοικία άλλου χωρίς ο άλλος να το θέλει, εκτός από τις περιπτώσεις όπου το προβλέπει ο νόμος και χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, τιμωρείται με Φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 242 του ΠΚ

Ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ.

1. Υπάλληλος που στα καθήκοντά του ανάγεται η έκδοση ή σύνταξη ορισμένων δημοσίων εγγράφων, αν σε τέτοια έγγραφα βεβαιώνει με πρόθεση ψευδώς περιστατικό που μπορεί να έχει έννομες συνέπειες, τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται ο υπάλληλος ο οποίος με πρόθεση νοθεύει, καταστρέφει, βλάπτει ή υπεξάγει έγγραφο που του εμπιστεύθηκαν ή του είναι προσιτό λόγω της υπηρεσίας του.
3. Αν όμως ο υπαίτιος κάποιας από τις πράξεις των παραγράφων 1 και 2 είχε σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον αθέμιτο όφελος ή να βλάψει παράνομα άλλον, επιβάλλεται κάθειρξη "εάν " το συνολικό όφελος ή η συνολική βλάβη" το όφελος ή η βλάβη υπερβαίνουν το ποσό των είκοσι πέντε εκατομμυρίων (25.000.000) δραχμών".
4. Με την ποινή της παρ. 1 τιμωρείται όποιος εν γνώσει του χρησιμοποιεί το έγγραφο που είναι πλαστό ή νοθευμένο ή έχει υπεξαχθεί.

Άρθρο 243 του ΠΚ

Παράλειψη βεβαίωσης ταυτότητας

Υπάλληλος που στα καθήκοντά του ανάγεται η έκδοση ή η σύνταξη δημόσιων εγγράφων, αν κατά την έκδοση ή τη σύνταξή τους παραλείπει να βεβαιωθεί για την ταυτότητα του προσώπου που αναφέρεται στο έγγραφο όταν και όπως απαιτεί ο νόμος τιμωρείται με Φυλάκιση μέχρι τριών μηνών.

Άρθρο 244 του ΠΚ

Καταπίεση

Υπάλληλος που εν γνώσει εισπράττει φόρους, δασμούς, τέλη ή άλλα φορολογήματα, δικαστικά έξοδα ή οποιαδήποτε δικαιώματα που δεν οφείλονται τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 252 του ΠΚ

Παραβίαση υπηρεσιακού απορρήτου του Ποινικού Κώδικα

1. Ο υπάλληλος που εκτός από τις περιπτώσεις των άρθρων 248, 249, 250 και 251, παραβαίνοντας τα καθήκοντα του, γνωστοποιεί σε άλλον:

α) πράγμα, το οποίο γνωρίζει μόνο λόγω της υπηρεσίας του ή
β) έγγραφο που είναι εμπιστευμένο ή προσιτό λόγω της υπηρεσίας του, αν τέλεσε κάποια από τις πράξεις αυτές με σκοπό να ωφεληθεί ο ίδιος ή να βλάψει το κράτος ή κάποιον άλλο, τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

2. Όποιος, υπηρετώντας με οποιαδήποτε σχέση στο Πολιτικό Γραφείο του Πρωθυπουργού, των Υπουργών ή των Υφυπουργών, όπως ιδίως με την ιδιότητα ειδικού συνεργάτη, ειδικού συμβούλου, μετακλητού διοικητικού υπαλλήλου, αποσπασμένου ή με ανάθεση καθηκόντων υπαλλήλου, εργαζομένου με σύμβαση έργου ή και ως μέλος ομάδων εργασίας ή επιτροπών, γνωστοποιεί σε άλλον: α) πληροφορία την οποία γνωρίζει μόνο λόγω της υπηρεσίας του ή β) έγγραφο που του είναι εμπιστευμένο ή προσιτό λόγω της υπηρεσίας του, τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών. Αν ενεργεί με σκοπό να ωφεληθεί ο ίδιος ή άλλος ή για να βλάψει το κράτος ή άλλον, τιμωρείται με ποινή Φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

3. Με τις ποινές των προηγούμενων παραγράφων τιμωρείται και ο τρίτος, ο οποίος χρησιμοποιεί την πληροφορία ή το έγγραφο εν γνώσει της προέλευσής του, με σκοπό να ωφεληθεί ο ίδιος ή άλλος ή για να βλάψει το κράτος ή άλλον. Δεν αποτελεί άδικη πράξη, η χρησιμοποίηση, εντός του αναγκαίου μέτρου, της πληροφορίας ή του εγγράφου, που γίνεται για την ικανοποίηση του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος της ενημέρωσης της κοινής γνώμης.

Άρθρο 254 του ΠΚ

Αποσιώπηση λόγου εξαίρεσης

Υπάλληλος για τον οποίο υπάρχει νόμιμος λόγος να εξαφεθεί σε κάποια υπόθεση και που εν γνώσει του αποσιωπά το περιστατικό αυτό και ενεργεί σ' αυτήν την υπόθεση τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών, αν η αποσιώπηση έγινε με σκοπό την αθέμιτη ωφέλεια του ίδιου ή άλλου ή τη βλάβη άλλου.

Άρθρο 255 του ΠΚ

Αθέμιτη συμμετοχή

Υπάλληλος που άμεσα ή έμμεσα και ιδίως χρησιμοποιώντας άλλο πρόσωπο ή με πράξεις συγκαλυμμένες, πήρε μέρος σε πλειστηριασμό, μίσθωση, δημοπρασία ή σε οποιαδήποτε άλλη πράξη στην οποία ασκεί τα υπηρεσιακά του καθήκοντα, τιμωρείται με Φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 256 του ΠΚ

Απιστία σχετική με την υπηρεσία

Υπάλληλος που κατά τον προσδιορισμό, την είσπραξη ή τη διαχείριση φόρων, δασμών, τελών ή άλλων φορολογημάτων ή οποιωνδήποτε εσόδων ελαττώνει εν γνώσει του και για να ωφεληθεί ο ίδιος ή άλλος, τη δημόσια, τη δημοτική ή την κοινοτική περιουσία ή την περιουσία νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, της οποίας η διαχείριση του είναι εμπιστευμένη, τιμωρείται:

α) με Φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών β) αν η ελάττωση είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, με Φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών γ) "Με Κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, αν: α) ο υπαίτιος μεταχειρίστηκε ιδιαίτερα τεχνάσματα και η ελάττωση της περιουσίας είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ανώτερης συνολικά των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) δραχμών [δέκα πέντε χιλιάδων ευρώ (15.000). Βλ. διατάξεις και τρόπο μετατροπής σε ευρώ στο άρθρο 0]

ή β) το αντικείμενο της πράξης έχει συνολική αξία μεγαλύτερη των [είκοσι πέντε εκατομμυρίων (25.000.000) δραχμών]" "εβδομήντα τριών χιλιάδων ευρώ (73.000)".

Άρθρο 257 του ΠΚ

Εκμετάλλευση εμπιστευμένων πραγμάτων

Υπάλληλος που χωρίς πρόθεση Υπεξαίρεσης ή Απιστίας τοκίζει ή μεταχειρίζεται κατ' άλλον τρόπο για δικό του όφελος ή παραχωρεί σε άλλον για να χρησιμοποιηθούν χρήματα ή πράγματα που του είναι εμπιστευμένα λόγω της υπηρεσίας του τιμωρείται με χρηματική ποινή ή Φυλάκιση μέχρις ενός έτους.

Άρθρο 258 του ΠΚ

Υπεξαίρεση στην υπηρεσία

Υπάλληλος ο οποίος παράνομα ιδιοποιείται χρήματα ή άλλα κινητά πράγματα που τα έλαβε ή τα κατέχει λόγω αυτής της ιδιότητάς του, και αν ακόμα δεν ήταν αρμόδιος γι' αυτό, τιμωρείται: α) με Φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών β) αν το αντικείμενο της πράξης είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, με Φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών γ "Με Κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, αν: α) ο υπαίτιος μεταχειρίστηκε ιδιαίτερα τεχνάσματα και το αντικείμενο της πράξης είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας συνολικά ανώτερης των [πέντε εκατομμυρίων (5.000.000)δραχμών] δέκα πέντε χιλιάδων ευρώ (15.000).

Άρθρο 259 του ΠΚ

Παράβαση καθήκοντος

Υπάλληλος που με πρόθεση παραβαίνει τα καθήκοντα της υπηρεσίας του με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο όφελος ή για να βλάψει το κράτος ή κάποιον άλλο τιμωρείται με Φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη αυτή δεν τιμωρείται με άλλη ποινική διάταξη.

Άρθρο 261 του ΠΚ

Παρότρυνση υφισταμένων και ανοχή

Υπάλληλος που προσπαθεί να πείσει άλλον υπάλληλο ο οποίος είναι υφιστάμενός του ή βρίσκεται υπό τον υπηρεσιακό του έλεγχο να διαπράξει κάποιο από τα εγκλήματα των άρθρων 235 ως και 260 ή που εν γνώσει του τον ανέχεται να κάνει κάποιο από αυτά τα εγκλήματα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη δεν υπάγεται σε άλλη διάταξη του ποινικού νόμου η οποία την τιμωρεί με βαρύτερη ποινή.

Άρθρο 159 του ν. 2960/2001 (ΕΤΚ)

1. Η άσκηση ποινικής δίωξης με την κατηγορία της λαθρεμπορίας, της συμμετοχής ή της συνέργιας σε αυτήν, σε βάρος δημοσίου υπαλλήλου, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, συνεπάγεται την κρίση του από το αρμόδιο όργανο για τη θέση του ή μη σε δυνητική αργία κατόπιν ακρόασής του. Η αμετάκλητη παραπομπή δημοσίου υπαλλήλου στην διαδικασία του ακροατηρίου για ίδια ως άνω αδικήματα συνεπάγεται τη θέση του υπαλλήλου σε υποχρεωτική αργία και λαμβάνει μέχρι έκδοσης αμετάκλητης απόφασης των ποινικών δικαστηρίων, το ένα τέταρτο (1/4) των αποδοχών του. Σε

περίπτωση που θα καταδικαστεί αμετάκλητα τουλάχιστον με ποινή φυλάκισης τριών (3) μηνών, εκπίπτει αυτοδικαίως της υπαλληλικής θέσης. Η καταδίκη σε οποιαδήποτε ποινή για λαθρεμπορία, συνεπάγεται αυτοδικαίως, τις συνέπειες των άρθρων 61 και 63 του Ποινικού Κώδικα. Ο δημόσιος υπάλληλος επανέρχεται αυτοδίκαια στην υπηρεσία αν αθωωθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση και λαμβάνει τις αποδοχές που στερήθηκε κατά το χρόνο της εκτός Υπηρεσίας παραμονής του....

Άρθρο 56 του ν. 2065/1992

Ρύθμιση υπηρεσιακών θεμάτων οικονομικών υπαλλήλων

1. Υπάλληλοι του Υπουργείου Οικονομικών, που παραπέμφθηκαν να δικαστούν για το αδίκημα της δωροδοκίας, τίθενται υποχρεωτικώς σε αργία και λαμβάνουν το ένα τέταρτο (1/4) των αποδοχών τους μέχρι εκδόσεως αμετάκλητης δικαστικής αποφάσεως και εκπίπτουν αυτοδικαίως της υπαλληλικής θέσεως τους αν δικαστούν με αμετάκλητη απόφαση. Επανέρχονται αυτοδικαίως στην υπηρεσία μόνο εάν αθωωθούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Στην περίπτωση επανόδου στην υπηρεσία ο υπάλληλος δικαιούται των αποδοχών του για τον χρόνο της εκτός υπηρεσίας παραμονής του.....

Άρθρο 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠοινΔ)

Υποχρέωση για την ανακοίνωση αξιόποινης πράξης

1. Οι ανακριτικοί υπάλληλοι οφείλουν να ανακοινώσουν χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο εισαγγελέα οτιδήποτε πληροφορούνται με κάθε τρόπο για αξιόποινη πράξη που διώκεται αυτεπαγγέλτως.
2. Οι υπόλοιποι δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και εκείνοι στους οποίους ανατέθηκε προσωρινά δημόσια υπηρεσία, έχουν την ίδια υποχρέωση για τις αξιόποινες πράξεις της παρ. 1, αν πληροφορήθηκαν γι' αυτές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.
3. Η ανακοίνωση γίνεται γραπτώς και πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και αφορούν την αξιόποινη πράξη, τους δράστες και τις αποδείξεις.

Άρθρο 42 του ΚΠοινΔ

Μήνυση αξιόποινων πράξεων

1. Εκτός από αυτόν που αδικήθηκε και οποιοδήποτε άλλος έχει το δικαίωμα να καταγγείλει στην αρχή τις αξιόποινες πράξεις που διώκονται αυτεπαγγέλτως, τις οποίες πληροφορήθηκε με οποιονδήποτε τρόπο.

2. Η μήνυση γίνεται απευθείας στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, αλλά και στους άλλους ανακριτικούς υπαλλήλους, είτε από τον ίδιο το μηνυτή είτε από ειδικό πληρεξούσιο. Το έγγραφο της πληρεξουσιότητας μπορεί να δοθεί και με απλή έγγραφη δήλωση. Η γνησιότητα της υπογραφής του εντολέα πρέπει να βεβαιώνεται από οποιαδήποτε δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή ή δικηγόρο. Το έγγραφο της πληρεξουσιότητας προσαρτάται στην έκθεση για την κατάθεση της μήνυσης. Μπορεί επίσης η μήνυση να γίνει και προφορικά οπότε συντάσσεται έκθεση, σύμφωνα με τα άρθρα 148 επ.

3. Αν η μήνυση έγινε σε ανακριτικό υπάλληλο, αυτός τη στέλνει χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο για την ποινική δίωξη εισαγγελέα ή στο δημόσιο κατήγορο.

4. Ο μηνυτής, κατά την υποβολή της μήνυσης ενώπιον κάθε αρμόδιας αρχής, καταθέτει, με ποινή το απαράδεκτο αυτής, παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού δέκα (10) ευρώ. Σε περίπτωση ανωτέρας βίας ή άλλης αντικειμενικής αδυναμίας εκδόσεως του παραβόλου, αυτό μπορεί να προσκομισθεί το βραδύτερο εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών, χωρίς να κωλύεται η ποινική διαδικασία. Το ύψος του ποσού του παραβόλου αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

Άρθρο 43 του ΚΠοινΔ

Έναρξη ποινικής δίωξης

1. Ο εισαγγελέας όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας προανάκριση ή ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται. Σε κακουργήματα κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχουν ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 243 και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη. Αν έχει προηγηθεί ένορκη διοικητική εξέταση ή υπάρχει πόρισμα ή έκθεση ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή Σώματος ή Υπηρεσίας Επιθεώρησης και Ελέγχου των φορέων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 3074/2002 (Α` 296) και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη, μπορεί να μην ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση.

2. Αν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών τη θέτει στο αρχείο και υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη. Ο τελευταίος έχει δικαίωμα να παραγγείλει προκαταρκτική εξέταση αν πρόκειται για κακούργημα ή την άσκηση ποινικής δίωξης ή τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης στα λοιπά εγκλήματα.

3. Αν έχει διενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατά την παράγραφο 2

του άρθρου 243 ή ένορκη διοικητική εξέταση και ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών κρίνει ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη, θέτει την υπόθεση στο αρχείο και υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη. Ο τελευταίος έχει δικαίωμα να παραγγείλει την άσκηση ποινικής δίωξης.

4. Μήνυση ή η αναφορά η οποία υποβάλλεται με οποιονδήποτε τρόπο ανωνύμως ή με ανύπαρκτο όνομα, τίθεται αμέσως στο αρχείο από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών και εφαρμόζονται αναλόγως όσα ορίζονται στην παράγραφο 2. Όταν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που μνημονεύονται ειδικά στην παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, μπορεί να διαταχθεί και προκαταρκτική εξέταση.

5. Ο αρμόδιος εισαγγελέας ανασύρει τη δικογραφία από το αρχείο μόνον όταν γίνεται επίκληση ή αναφέρονται νέα πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία, τα οποία δικαιολογούν κατά την κρίση του την επανεξέταση της υπόθεσης. Στην περίπτωση αυτή καλεί το μηνυόμενο ή αυτόν σε βάρος του οποίου διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση να παράσχει εξηγήσεις.

Άρθρο 24 παρ. 5.α. του ν. 4002/2011

Δημοσιονομικές διατάξεις και ρυθμίσεις θεμάτων ΝΣΚ

.....

5.α. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 24 του ν. 3200/2003 (Α' 281) όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 14 του άρθρου 13 του ν. 3790/2009 (Α' 143), αντικαθίσταται ως εξής:

«Στους τακτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ανεξάρτητων Αρχών, των οποίων η νομική υπηρεσία διεξάγεται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, κατά των οποίων ασκείται ποινική δίωξη για αδικήματα που τους αποδίδονται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, παρέχεται η δυνατότητα υπεράσπισής τους ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων από λειτουργούς του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με απόφαση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. μετά από προηγούμενη έγκριση του αρμόδιου Υπουργού, εφόσον : α) με την έκθεση επί της ένορκης διοικητικής εξέτασης δεν διαπιστώνεται η διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος σχετικού με την πράξη, για την οποία διώκονται και β) δεν θα εκπροσωπηθούν από δικηγόρο, κατά την ενώπιον του δικαστηρίου διαδικασία».....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Άρθρο 38 του ΔΚ

Αστική ευθύνη

1. Ο υπάλληλος ευθύνεται έναντι του Δημοσίου για κάθε ζημιά την οποία προξένησε σε αυτό από δόλο ή βαρεία αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο υπάλληλος ευθύνεται επίσης για την αποζημίωση την οποία κατέβαλε το Δημόσιο σε τρίτους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εφόσον οφείλονται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια. Ο υπάλληλος δεν ευθύνεται έναντι των τρίτων για τις ανωτέρω πράξεις ή παραλείψεις του.
2. Σε περίπτωση δόλου του υπαλλήλου, αυτός παραπέμπεται υποχρεωτικώς στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση βαρείας αμέλειας, αν ο υπάλληλος παραπεμφθεί, το Ελεγκτικό Συνέδριο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, μπορεί να καταλογίσει σε αυτόν μέρος μόνο της ζημιάς που επήλθε στο Δημόσιο ή της αποζημίωσης που το τελευταίο υποχρεώθηκε να καταβάλει.
3. Αν περισσότεροι υπάλληλοι προξένησαν από κοινού ζημιά στο Δημόσιο, ευθύνονται εις ολόκληρον κατά τις διατάξεις του Αστικού Δικαίου.
4. Η αξίωση του Δημοσίου κατά υπαλλήλων του για αποζημίωση στις περιπτώσεις της παρ. 1 παραγράφεται σε πέντε (5) έτη. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 1, η πενταετία αρχίζει αφότου το αρμόδιο όργανο για την υποβολή της αίτησης καταλογισμού έλαβε γνώση της ζημιάς και του λόγου αυτής, και στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου, αφότου το Δημόσιο κατέβαλε την αποζημίωση.
5. Η αστική ευθύνη των δημόσιων υπολόγων και των διατακτών διέπεται από τις ειδικές γι' αυτούς διατάξεις.
6. Ειδικές διατάξεις για την προσωπική αστική ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων έναντι των τρίτων διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 68 του ν. 4129/2013

Αστική ευθύνη υπαλλήλων Δημοσίου

1. Κάθε δημόσιος υπάλληλος, ανεξάρτητα από την κατά το άρθρο 44 ευθύνη των δημοσίων υπολόγων, ευθύνεται για κάθε θετική ζημιά που επήλθε στο Δημόσιο από δόλο ή αμέλεια, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.
2. Αν περισσότεροι υπάλληλοι προξένησαν από κοινού τη ζημιά στο Δημόσιο, ευθύνονται εις ολόκληρον.
3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται στους υπουργούς όσον αφορά την εν γένει άσκηση των καθηκόντων τους και στους λοιπούς διατάκτες μόνο για τις δαπάνες που

εντέλλονται από αυτούς. Στους λειτουργούς αυτούς εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ευθύνης τους.

4. Για την ευθύνη κατά το παρόν άρθρο το Ελεγκτικό Συνέδριο αποφαινεται ύστερα από αίτηση του Γενικού Επιτρόπου σε αυτό, ο οποίος ενεργεί είτε κατόπιν εγγράφου του οικείου Υπουργού είτε αυτεπαγγέλτως, εφόσον η ευθύνη προκύπτει από τα στοιχεία που υποβάλλονται κατά νόμο στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

5. Το Ελεγκτικό Συνέδριο μόνο σε περίπτωση ευθύνης από αμέλεια και ανάλογα με τις περιστάσεις δύναται να καταλογίσει τον υπάλληλο και για μέρος μόνο της θετικής ζημίας που επήλθε στο Δημόσιο.

6. Εφόσον οι υπάλληλοι καταβάλουν το ποσό που τους καταλογίστηκε, υπεισέρχονται κατά το ποσό που πλήρωσαν στα δικαιώματα του Δημοσίου.

Άρθρο 152 του ν. 4270/2014

Ελλείμματα και ευθύνες δημοσίων υπολόγων - Καταλογισμοί

1. Έλλειμμα δημοσίου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με τη νόμιμη διαδικασία στη διαχείρισή του, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχείρισης που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο.

Ως έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που:

- α. Δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου.
- β. Έγινε χωρίς τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις δικαιολογητικά.
- γ. Αφορά δαπάνες για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες εκ μέρους του υπολόγου.
- δ. Έχει γίνει αχρεώστητα από υπαιτιότητα του υπολόγου.
- ε. Είναι άσχετη με το σκοπό της διαχείρισης.

2. Οποιοδήποτε έλλειμμα αναπληρώνεται από τον υπόλογο μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες, διαφορετικά αυτός απομακρύνεται από τη διαχείριση αμέσως και καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος που βεβαιώνεται, χωρίς αναβολή, ως δημόσιο έσοδο, λαμβάνεται δε και κάθε άλλο απαραίτητο μέτρο για την εξασφάλιση της απαίτησης του Δημοσίου. Εφόσον συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαρείας αμέλειας του υπολόγου (άπιστη διαχείριση), πέραν των προηγούμενων μέτρων, ο υπόλογος ευθύνεται και πειθαρχικά.

3. Το έλλειμμα που παρουσιάζουν οι δημόσιοι υπόλογοι καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους οικείους διατάκτες που το διαπίστωσαν και τα αρμόδια όργανα για την επιθεώρηση των υπολόγων, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού. Σε κάθε περίπτωση καταλογίζεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο το αργότερο εντός δέκα (10) ετών από της υποβολής σε αυτό των δικαιολογητικών απόδοσης λογαριασμού της διαχείρισής τους.

4. Στις περιπτώσεις πληρωμής μη νόμιμων δαπανών καταλογίζεται:

- α. στα υπηρεσιακά όργανα που από δόλο ή βαρεία αμέλεια έχουν εκδώσει παράνομες διοικητικές

πράξεις ή έχουν συμπράξει στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης και

β. στους λαβόντες, εφόσον υπέχουν ευθύνη για τη μη τήρηση των ανωτέρω διαδικασιών.

Στους λαβόντες καταλογίζεται και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής.

5. Αν το έλλειμμα δεν οφείλεται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια του υπολόγου, το αρμόδιο σύμφωνα με την παράγραφο 3 για τον καταλογισμό όργανο μπορεί να εγκρίνει την τμηματική καταβολή μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες δόσεις, χωρίς προσαύξηση εκπρόθεσμης καταβολής.

6. Επί μη νόμιμων πληρωμών, το έλλειμμα καταλογίζεται εις ολόκληρον και στους λαβόντες, τα ποσά δε που καταβάλλονται στο Δημόσιο από τον καταλογισθέντα υπόλογο βεβαιώνονται υπέρ αυτού, με αίτησή του, σε βάρος του λαβόντος και εισπράττονται κατά τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων.

7. Ελλείψεις χαρτοσήμου, ενσήμων γενικά και κάθε αντικειμένου, βάσει του οποίου εισπράττεται τέλος ή δικαίωμα, καταλογίζονται σε χρήμα και στην τιμή διάθεσης που ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις.

8. Έλλειψη κάθε είδους υλικού καταλογίζεται σε χρήμα, με βάση την τρέχουσα τιμή κατά το χρόνο του καταλογισμού. Η τιμή αυτή προσδιορίζεται από τριμελή επιτροπή που συνιστάται από τον οικείο διατάκτη.

9. Απαγορεύεται η ανάμειξη στη διαχείριση του υπολόγου χρημάτων ξένων προς αυτή και για κάθε χρηματικό πλεόνασμα, που εμφανίζεται στη διαχείριση, συνιστάται δημόσια παρακαταθήκη μέχρι να αποδειχθεί η αιτία αυτού.

10. Οι υπόλογοι είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των δημοσίων χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικού γενικά που κρατούν στη διαχείρισή τους, οφείλουν να τηρούν τους οικείους κανονισμούς ασφαλείας κατά την αποστολή και παραλαβή αυτών και ευθύνονται για κάθε ζημία που υφίσταται το Δημόσιο από τη μη τήρηση των ανωτέρω κανονισμών.

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση απώλειας ή φθοράς τίτλων και απαιτήσεων του Δημοσίου, εφόσον αυτή έχει προκαλέσει ζημία στο Δημόσιο και δεν οφείλεται σε ανωτέρα βία ή απρόβλεπτα γεγονότα.

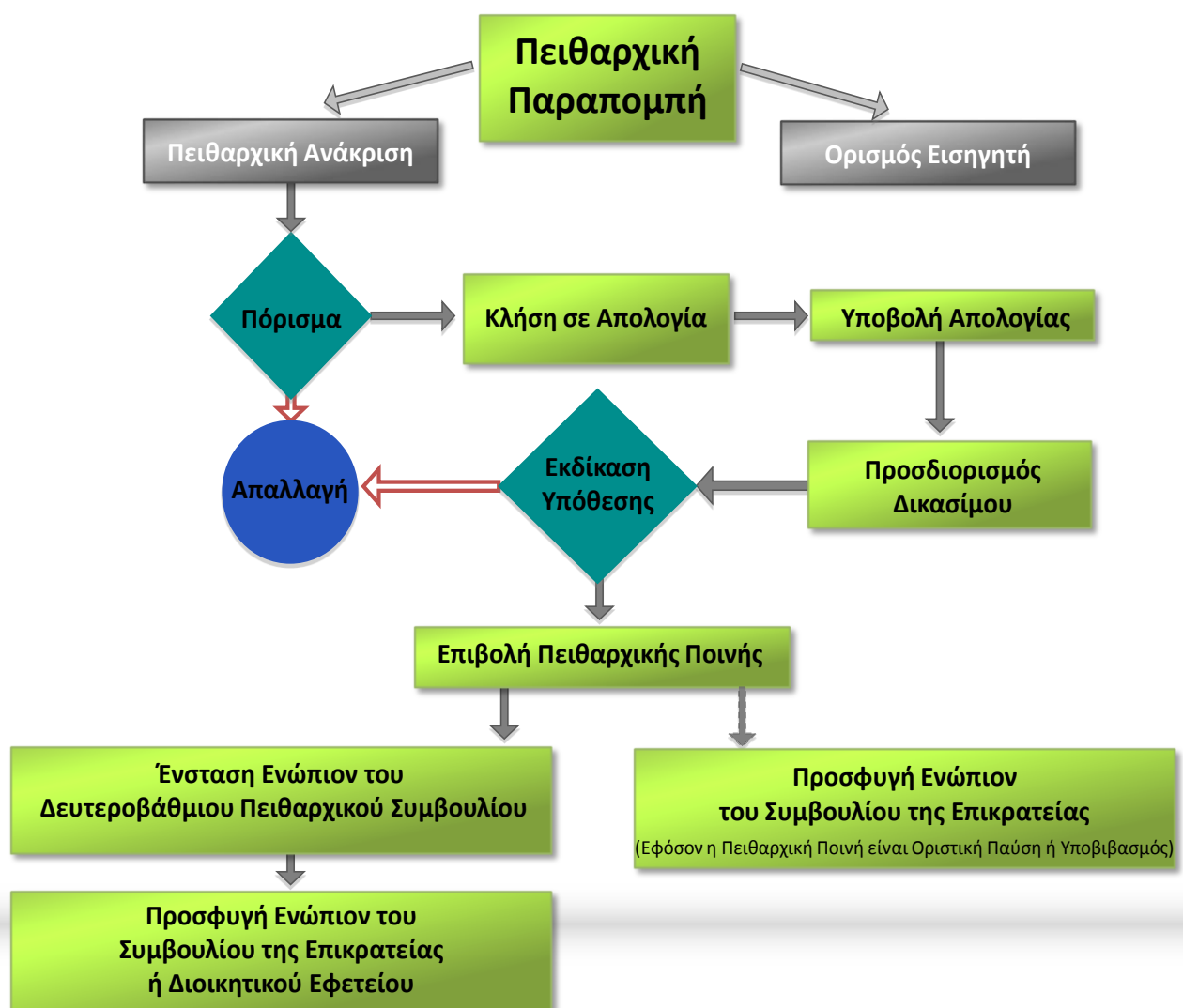
12. Οι καταλογιζόμενοι κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού μπορούν να προσβάλουν την καταλογιστική πράξη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις.

Οι καταλογιζόμενοι μπορούν, επίσης, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της καταλογιστικής πράξης, να ασκήσουν και αίτηση αναθεώρησης ενώπιον του οργάνου που την έχει εκδώσει.

Λόγοι αναθεώρησης είναι οι ίδιοι για τους οποίους επιτρέπεται αναθεώρηση πράξεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις.

Διάγραμμα 1

Πειθαρχική Διαδικασία ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου

Διάγραμμα 2

Πειθαρχική Διαδικασία ενώπιον του Πειθαρχικώς Προϊσταμένου

